

Til fremtidens barnevern

Ungt Nettverk Barnevern:
Erfaringsrapport 2023–2026

Ly

for deg med en oppvekst preget av voksnes rus

Bufdir

Forord

Denne rapporten er skrevet på vegne av 42 unge mennesker som valgte å dele erfaringene sine med oss. De satte av tid, reiste til Oslo og fortalte historier mange av dem aldri hadde delt med noen før.

Ly er en landsdekkende bruker- og pårørendeorganisasjon for personer med en oppvekst preget av voksnes rus. Gjennom organisasjonens arbeid har vi møtt unge mennesker med barnevernserfaring som satt på kunnskap om hvordan tjenestene oppleves innenfra, men som sjelden hadde hatt et sted der den kunnskapen kunne bli lyttet til. Ungt Nettverk Barnevern er vårt forsøk på å skape en slik arena, der unge kan dele erfaringer, finne sin stemme og oppleve at kunnskapen de sitter på har verdi.

Målet har vært å gjøre denne erfaringskunnskapen tilgjengelig for dem som utvikler, leder og arbeider i barnevernet. Vi takker Bufdir for finansieringen som gjorde prosjektet mulig.

Det deltakerne forteller er historier om å ikke bli trodd, om hjelp som kom for sent eller ikke kom, og om å bære ansvar som aldri burde ha vært deres. Det er også historier om mot og omsorg, om unge mennesker som til tross for det de har vært gjennom, valgte å møte opp og dele erfaringene sine for å styrke fremtidens barnevern.

Vi vil takke Anne Riise og Ingvild Vollen for faglige innspill. En særlig takk går til deltakerne i Ungt Nettverk, som ikke bare delte erfaringene sine, men også tok seg tid til å lese gjennom rapporten og sikre at den gjengir dem på en riktig og god måte.

Andrea Rothschild
Prosjektleder Ungt Nettverk, Ly

Kristin Oudmayer
Generalsekretær i Ly

Innhold

2	Forord
5	Sammendrag
6	Innledning
9	Det de fortalte
10	<i>Å møte barnevernet for første gang</i>
14	<i>Å ikke bli hørt</i>
19	<i>Et omsorgsyрке uten omsorg</i>
23	<i>Terskel for inngrep – for sent og for lite</i>
28	<i>Når relasjonene brytes</i>
32	<i>Problemfokus som former identitet</i>
37	<i>Når journalen blir sannhet</i>
42	<i>Plasseringer – et nytt sted å være utrygg</i>
48	<i>Overgangen til voksenlivet</i>
56	<i>Felleskap og gjenkjennelse</i>
59	Deltakernes råd til fremtidens barnevern
62	Avslutning

Sammendrag

Denne rapporten bygger på erfaringene til 42 ungdommer og unge voksne med erfaring fra barnevernet. Erfaringene ble delt gjennom syv erfaringssamlinger i regi av Ly mellom mars 2024 og mai 2026, som en del av prosjektet Ungt Nettverk Barnevern, finansiert av Bufdir.

Gjennom tematisk innholdsanalyse er deltakernes erfaringer samlet i ti temaer. På tvers av temaene beskriver deltakerne et barnevern der det ofte er stor avstand mellom behovene de hadde, og hjelpen de faktisk fikk. Mange forteller om å ikke bli hørt eller trodd, om manglende informasjon og kontinuitet, og om å måtte ta ansvar for seg selv og situasjonen sin på måter som burde ha vært de voksnes ansvar.

Relasjonene til de voksne beskrives som avgjørende. Å bli lyttet til og møtt av voksne som var tilgjengelige over tid, kunne gjøre en stor forskjell. Feil i journaler, lave forventninger og hyppige saksbehandlerbytter fikk konsekvenser langt utover den enkelte kontakten. For mange ble overgangen til voksenlivet et tydelig eksempel på dette, med lite planlegging og begrenset kunnskap om egne rettigheter.

Et eget tema handler om fellesskapet som oppstod i Ungt Nettverk. Deltakerne beskriver betydningen av å møte andre som forstår erfaringene deres, og av å kunne dele uten å først måtte forklare eller forsvare seg. Fellesskapet ble også en arena for å utvikle erfaringene til kunnskap som kan brukes til å påvirke og utvikle barnevernet.

Rapporten avsluttes med deltakernes egne råd til fremtidens barnevern.

Abstract

This report is based on the experiences of 42 young people with experience from the Norwegian child welfare system. The experiences were shared through seven experience-sharing sessions organised by Ly between March 2024 and May 2026, as part of the Ungt Nettverk Barnevern project, funded by Bufdir.

Through thematic analysis, the participants' experiences have been organised into ten themes. Across the themes, participants describe a child welfare system where there was often a significant gap between the support they needed and the help they actually received. Many describe not being heard or believed, a lack of information and continuity, and having to take responsibility for themselves and their situations in ways that should have been the responsibility of adults.

Relationships with adults are described as crucial. Being listened to and met by adults who were available and present over time could make a significant difference. Errors in case files, low expectations and frequent changes of caseworkers had consequences far beyond any single contact with the service. For many, the transition to adult life was a clear example of this, with little planning and limited knowledge of their own rights.

A separate theme addresses the sense of community that arose within Ungt Nettverk. Participants describe the significance of meeting others who understand their experiences, and of being able to share without first having to explain or justify themselves. The community also became an arena for transforming personal experiences into knowledge that can be used to influence and develop child welfare services.

The report concludes with the participants' own recommendations for the future of child welfare.

Innledning

Om prosjektet

Ungt Nettverk Barnevern er et prosjekt finansiert av Bufdir og gjennomført av Ly i perioden 2023 til 2026. Ly er en landsdekkende bruker- og pårørendeorganisasjon for de med en oppvekst preget av voksnes rus, og har siden 2009 jobbet for og med mennesker som har vokst opp i familier preget av rus. Prosjektet er forankret i denne erfaringen og bygger på en grunnleggende forståelse av at de som har levd i systemet sitter på kunnskap som ikke kan erstattes av faglig innsikt alene.

Målet har vært å samle erfaringer og kunnskap fra unge som har vært i kontakt med barnevernet, og bruke denne kunnskapen til å bidra til utvikling av barnevernet på tjeneste- og systemnivå. Prosjektet har hatt to parallelle formål: å innhente erfaringskunnskap gjennom systematiske gruppesamtaler, og å skape et sosialt fellesskap der unge med lignende bakgrunn kan møtes og støtte hverandre.

Rapporten er skrevet for deg som jobber i, leder eller setter rammene for barnevernet. Den er også relevant for politikere, forskere og alle som har interesse av hvordan barnevernet oppleves av de det er til for. Målet er å løfte frem mønstre som går igjen på tvers av geografi, alder og type barnevernskontakt, og som peker mot noe strukturelt. Vi håper rapporten kan brukes i opplæring, i fagutvikling og i politiske prosesser.

Gjennomføring

Prosjektet ble etablert i andre halvår 2023. Syv erfaringssamlinger ble gjennomført i perioden mars 2024 til mai 2026, med mellom fem og syv deltakere per samling. Alle samlingene ble gjennomført over to dager i Oslo, med overnatting og sosiale aktiviteter som en integrert del av opplegget. Den sosiale dimensjonen var en forutsetning for gjennomføring av prosjektet, slik at deltakerne fikk bli kjent med hverandre før de delte erfaringene sine.

Samlingene ble ledet av prosjektleder Andrea Rothschild, med støtte fra Annika Frisvold, som bidro som frivillig og senere ansatt som prosjektmedarbeider. Samtalene ble tatt opp på lydopptaker og transkribert i fulltekst. Alle deltakere signerte samtykkeskjema og mottok informasjon om prosjektets formål, anonymisering og retten til å trekke seg. Etter hver erfaringssamling ble det skrevet en delrapport med funnene fra samlingen, før de ble sendt til deltakerne for gjennomlesing og godkjenning før materialet ble brukt videre.

Metodisk tilnærming

Samlingene ble gjennomført som semistrukturerte gruppeintervjuer. En intervjuguide ble utarbeidet for å gi retning til samtaler, men ble brukt fleksibelt. Deltakernes egne beskrivelser og temaer fikk forme samtaler. Temaene dekket det første møtet med barnevernet, medvirkning og rettigheter, plasseringer, kontinuitet og relasjoner, skole og helse, overgangen til voksenlivet og ettervern.

Materialet er analysert gjennom tematisk innholdsanalyse etter Braun og Clarkes modell fra 2006. Det innebærer at temaene vokste frem fra det deltakerne selv fortalte, fremfor å være bestemt på forhånd. Analysen ble gjennomført samling for samling, og deretter på tvers av alle syv samlingene for å identifisere gjennomgående mønstre. Sitatene er lett språkvasket for å bedre lesbarheten. Der det har vært nødvendig å klargjøre ord eller uttrykk, er dette markert med firkantparenteser.

Prosjektet har gjennom hele gjennomføringsperioden krevd løpende etiske vurderinger. Deltakerne deler erfaringer fra en sårbar periode i livet, og mange av temaene som ble tatt opp i samlingene var tunge og personlige. Det ble derfor lagt vekt på å skape trygge rammer fra første kontakt, der deltakerne fikk tydelig informasjon om hva deltakelsen innebar, retten til å trekke seg når som helst, muligheten til å ta pauser og at de ikke trengte å dele mer enn de selv ønsket.

Der samtaler berørte særlig krevende temaer, ble det lagt til rette for ivaretagelse i etterkant. Prosjektet har også hatt beredskap for situasjoner der melde- eller avvergingsplikten kunne bli utløst, ettersom flere av deltakerne var under 18 år.

Anonymisering er gjennomført ved at navn, stedsnavn og andre identifiserende opplysninger er fjernet eller generalisert. Sitater som potensielt kunne identifisere enkeltpersoner er utelatt eller justert. Rapporten gjengir deltakernes egne erfaringer og opplevelser, ikke en faglig vurdering av de sakene de har vært involvert i. Enkeltpersoner, kommuner eller institusjoner er ikke identifisert.

Om rekruttering av deltakerne

Totalt 42 ungdommer og unge voksne deltok i prosjektet, fordelt på syv samlinger over to og et halvt år. Alderen på deltakerne ved tidspunktet for samlingen varierte fra 16 til 25 år, med en median på 21 år. Av de 42 deltakerne var 36 kvinner og 6 menn.

Deltakerne kom fra alle deler av landet. Fordelt på landsdeler var 17 fra Oslo og Viken, 13 fra Vestlandet, 4 fra Sørlandet og Telemark, 1 fra Midt-Norge, 3 fra Nord-Norge og 4 fra Innlandet.

Rekruttering skjedde gjennom flere kanaler og endret karakter noe gjennom prosjektperioden. I starten ble informasjonsmateriell med QR-kode sendt ut til barnevernstjenester, helsestasjoner, utekontakter og kommuner rundt om i landet.

Flere av deltakerne forteller at de hørte om Ungt Nettverk gjennom barnevernstjenesten sin, hos BUP eller gjennom foreldre som hadde fått informasjon fra tjenestene. Etter hvert ble sosiale medier en stadig viktigere kanal, og vi merket en tydelig økning i antall påmeldte etter at vi styrket tilstedeværelsen på Facebook, Instagram og TikTok. Dette gjorde det mulig å nå ungdommer som ikke nødvendigvis var i aktiv kontakt med tjenestene.

Deltakelse var frivillig, og reise og overnatting ble dekket for alle deltakere for å sikre at geografisk avstand ikke skulle være en barriere.

Hvem er deltakerne?

Deltakerne i Ungt Nettverk er unge mennesker som har vokst opp i familier preget av rus, psykisk sykdom, vold, eller kriminalitet, og som i løpet av oppveksten har hatt kontakt med barnevernet. De kom til samlingene med svært ulike historier. Noen hadde vokst opp med hjelpetiltak i hjemmet og aldri bodd utenfor familien. Andre hadde bodd i beredskapshjem, fosterhjem eller på institusjon, noen i kortere perioder, andre gjennom store deler av barndommen. Felles for de fleste er at kontakten med barnevernet ikke var kortvarig, men noe som preget store deler av oppveksten.

Det de fleste hadde til felles da de meldte seg på, var ønsket om å gjøre noe med det de hadde opplevd. De ville dele erfaringene sine for å gjøre barnevernet bedre for de som kommer etter dem, og de ville høre om andres erfaringer.

Det de fortalte

Gjennom de syv erfaringssamlingene var det ti temaer som trådte frem, og det er disse ti temaene som formidles i dette kapittelet. Vi benyttet en intervjuguide under alle erfaringssamlingene for å skape en felles retning for samtalene. Likevel har ikke temaene vokst frem fra intervjuguiden alene, men fra det deltakerne selv valgte å fortelle, og fra mønstrene som ble tydelige på tvers av alle samlingene.

De ti temaene er:

- 📌 **Å møte barnevernet for første gang**
- 📌 **Å ikke bli hørt**
- 📌 **Et omsorgsyrke uten omsorg**
- 📌 **Terskel for inngrep**
- 📌 **Når relasjonene brytes**
- 📌 **Problemfokus som former identitet**
- 📌 **Når journalen blir sannhet**
- 📌 **Plasseringer**
- 📌 **Overgangen til voksenlivet**
- 📌 **Felleskap og gjenkjennelse**

Hvert tema er bygget opp med en innledende analyse, undertemaer med sitater fra deltakerne og en kort oppsummering. Der deltakerne snakket om erfaringer med andre tjenester som psykisk helsevern, skole eller NAV, er dette tatt med der det kaster lys over barnevernserfaringene.

Etter temaene følger deltakernes egne råd til fremtidens barnevern, og en avsluttende refleksjon over hva erfaringene kan bety for praksis.

Å møte barnevernet for første gang

Under samlingene beskriver deltakerne det første møtet med barnevernet som preget av frykt, forvirring og manglende forståelse for hva som skjedde. Til tross for ulike livssituasjoner og ulike former for kontakt med barnevernet, går én erfaring igjen: Det første møtet opplevdes sjelden som trygt.

For mange har opplevelsen satt varige spor, og flere beskriver at følelsen fortsatt er til stede mange år senere. Det deltakerne husker sterkest, er ikke nødvendigvis hendelsesforløpet i seg selv, men følelsen av utrygghet og usikkerhet. Flere var små da kontakten med barnevernet startet, og det de vet i dag bygger derfor både på egne minner, det de har fått fortalt i ettertid og det de senere har lest i egne dokumenter.

Erfaringene viser hvordan manglende informasjon, begrenset mulighet til å snakke fritt og voksnes ulike forklaringer kan prege barnets første møte med barnevernet. For mange ble dette også et utgangspunkt for hvordan de senere forholdt seg til tjenesten.

Frykten startet før barnevernet kom

For flere av deltakerne begynte frykten for barnevernet allerede før det første møtet. Hjemme hadde de fått høre at barnevernet var noe de måtte passe seg for, og ikke noe som var der for å hjelpe. Foreldre advarte dem mot å snakke med barnevernet og fortalte at hvis de sa feil ting, kunne de bli tatt vekk fra familien og aldri se verken foreldre eller søsken igjen.

“

For meg var det bare noen som skulle ta meg bort fra mamma og pappa. Det var noen du skulle passe deg for, fordi hvis du sier feil ting, så er du borte på et sekund.

”

Sitatet viser at deltakeren oppfattet barnevernet som noen de måtte passe seg for, og at de når som helst kunne bli tatt vekk fra familien. Deltakerne forteller at denne frykten og usikkerheten i stor grad handlet om mangel på informasjon om hva barnevernet gjør, hvorfor de involveres og hva som skjer etter barnevernet har kommet inn i bildet.

Frykten handlet ikke alltid om det foreldre hadde fortalt. Noen av deltakerne forsøkte å ta kontakt på egenhånd, men opplevde at selve møtet med barnevernet skapte utrygghet. En deltaker ringte anonymt for å snakke om situasjonen sin, uten å ha bestemt seg for hva hen ønsket skulle skje. Intensiteten i samtalen skremte hen vekk:

“

Hun var veldig hyggelig på telefonen, men hun skremte meg veldig da, fordi hun var veldig intens og med en gang sånn: Kan du komme til kontoret i dag? Det føltes ut som at hvis jeg gikk der så var det at de skulle ta meg. For det var ikke det jeg ville. Jeg hadde ikke bestemt meg ennå for hva jeg ville skulle skje. Så hun skremte meg vekk.

”

Deltakeren forteller at hen ikke var klar for å ta steget fullt ut, og trengte tid til å bestemme seg, men opplevde ikke at det var rom for å gi det litt tid.

Hentet uten forklaring

For noen startet kontakten med barnevernet brått og uten forklaring. En deltaker husker fortsatt hvor skummelt og skremmende det var da de ble hentet hjemmefra som fireåring.

“

Jeg ble hentet av noen hjemmefra, og det kan jeg huske veldig godt, for det var så fælt. Jeg visste ikke hva som skjedde. Jeg ble bare dratt vekk uten foreldrene mine. Det var helt forferdelig, så det er jo noe som setter seg, da. Selv om man er liten, kan jeg fortsatt liksom føle den følelsen, på en måte.

”

Selv om denne hendelsen fant sted i tidlig barndom, beskriver deltakeren at de fortsatt kjenner det i kroppen mange år senere. Denne følelsen av å bli revet vekk fra familien, og ikke vite hva som kom til å skje videre, var det mange av deltakerne som kjente seg igjen i.

Lojalitetskonflikter

Til tross for at flere av deltakerne forteller å ha vokst opp under utrygge forhold, beskriver de samtidig en omsorg for foreldre og søsken.

Mange forteller om at det var de som måtte ta ansvar hjemme, både for foreldre og søsken. De handlet inn og lagde mat, de ryddet og pantet flasker, de vekte småsøsken om morgenen, og de passet på at stearinlys var slukket før de la seg.

“

Jeg gjorde ting etter de hadde lagt seg. Det er da jeg liksom tok ølboksene og kastet dem, ryddet opp så godt som jeg kunne som 12 åring. Jeg vet hvordan man tar oppvasken og går over bordet. Så er det å gå ut med bikkja og gjøre lekser.

”

Dette ansvaret, og omsorgen for familien, skapte en lojalitetskonflikt som gikk igjen i nesten alle samlingene. Å si noe til barnevernet handlet derfor ikke bare om frykten for å bli tatt vekk, men om å svikte noen de var glad i og følte ansvar for.

“

Jeg følte veldig jeg måtte passe på mamma. Fordi hun var syk.

”

Andre beskriver å ha sagt ifra til barnevernet, for å så trekke det tilbake etter press hjemme.

“

Da gikk jeg opp på barnevernskontoret og sa at ingenting var sant. At det ikke var noe hjemme.

Da dro hun fra barnevernet, kjefta mamma på meg og spurte hvor lojaliteten min lå.

Jeg angret veldig på at jeg sa noe sånt, fordi det var jo en del voksne i familien som sa at alt var min feil, og at hvis familien blir ødelagt, så er det min feil.

”

Flere forteller at de opplevde det som sitt ansvar å holde familien samlet, og skjulte eller trakk tilbake informasjon for å beskytte foreldrene eller av frykt for hva som kunne skje med familien og dem selv, selv når de levde under forhold som ikke var trygge.

Hjemmebesøk ble skuespill

Hjemmebesøkene barnevernet skulle gjennomføre ble beskrevet av flere av deltakerne som unyttige. Ettersom det ble varslet i forkant om hjemmebesøk, forteller deltakerne at foreldrene ryddet og vasket før barnevernet kom, og ga klare instruksjoner om hva deltakerne skulle si, og hva de ikke skulle si. Da barnevernet spurte hvordan de hadde det hjemme, svarte de det foreldrene hadde bedt dem om å svare. Flere beskriver at de ikke turte å fortelle sannheten, særlig fordi foreldrene satt i samme rom.

En deltaker forteller:

“ Det var på en måte ikke rom til å si hvordan det var uansett. Så da var det bare at vi satt der og smilte. Jeg følte det var litt skuespill for det var jo ikke noe greit. ”

Flere forteller at de ikke hørte noe mer fra barnevernet etter slike hjemmebesøk før en ny bekymringsmelding kom flere år senere. De opplevde at fasaden som ble satt opp under slike møter, hindret at barnevernet fikk et nøyaktig bilde av hvordan de egentlig hadde det.

Deltakerne forteller at disse møtene kunne gitt et helt annet bilde av deres hjemmesituasjon dersom hjemmebesøkene ikke var varslet i forkant, eller at det var rom for å møte deltakerne uten foreldre til stede. I tillegg savnet de tilstrekkelig informasjon om hva hensikten med et slikt hjemmebesøk skulle være.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser at det første møtet med barnevernet for mange var preget av utrygghet, frykt og manglende forståelse. Flere beskriver at de ikke fikk tilstrekkelig informasjon om hvorfor barnevernet var involvert, hva som skulle skje eller hvilken betydning deres egne ord kunne få.

For deltakerne handlet det derfor ikke bare om hva som skjedde i det første møtet, men om hvordan møtet påvirket tilliten til barnevernet og hjelpeapparatet videre. Når kontakten med barnevernet starter med frykt og usikkerhet, kan det bli vanskeligere å oppleve tjenesten som en trygg instans senere.

Å ikke bli hørt

Opplevelsen av å ikke bli lyttet til er et av de temaene som går igjen aller mest fra erfaringssamlingene. Deltakerne beskriver et system der de fikk mulighet til å snakke, men at det sjeldent fikk reell betydning for beslutningene som ble tatt.

Flere forteller at de ba om hjelp, uttrykte bekymringer eller forsøkte å forklare hva de trengte, uten å oppleve at dette førte til endring. Foreldrenes forklaringer ble i flere tilfeller opplevd som viktigere enn barnets egne erfaringer, og avgjørelser ble tatt uten at deltakerne opplevde å ha reell innflytelse.

Erfaringene viser et skille mellom det å få anledning til å uttale seg og det å faktisk bli hørt.

Når stemmen ikke når frem

Nesten alle de 42 deltakerne forteller om situasjoner der de ba om hjelp, uttrykte bekymringer eller sa tydelig fra om hva de trengte fra barnevernet, uten at de opplevde å bli hørt, eller at det å si ifra førte til endringer.

Flere beskriver at de hadde samtaler med saksbehandlere, deltok i møter og fikk spørsmål om hvordan de hadde det. Likevel opplevde deltakerne at de sjeldent følte at barnevernet tok det de fortalte på alvor, og det de fortalte ikke hadde noen betydning for avgjørelsene som ble tatt.

“

De kan ikke på en måte bare gå rundt og handle som om vi er uvitende små sjeler som ikke forstår hva som foregår rundt oss. (...) Vi kjenner oss selv best. Vi kjenner foreldrene våres best.

”

Noen forteller om å ha sendt meldinger, hvor de tydelig gir beskjed om at de ønsker å prate og dele sin historie, uten å høre noe tilbake:

“

Jeg skriver på meldinger at jeg er klar til å fortelle sannheten. Jeg er klar til å si hva som har skjedd, så føler jeg at de ikke har hørt meg da for de gidder ikke å svare meg.

”

Andre beskriver at selv om de mottok hjelp, var det ikke den hjelpen de selv mente de trengte eller ønsket:

**“
Jeg kjenner litt sånn, jeg fikk hjelp jeg ikke ville ha, men jeg fikk ikke den hjelpen jeg ville ha.
”**

En annen deltaker skulle ønske barnevernet tok seg tid til å sette seg ned med hen for å finne ut av og forstå hva hen trengte da de ble flyttet ut av hjemmet:

**“
Det jeg trengte var at de forsto hvor dramatisk det var for meg å bli tatt ut av hjemmet brått og hjalp meg praktisk med de tingene jeg trengte, og så la meg prosessere og komme meg inn i et nytt hjem og så spørre meg, “hva trenger du nå?”. Det var det jeg skulle ønske de gjorde.
”**

En deltaker beskriver hvordan løfter ble gitt, men ble aldri fulgt opp, og at de skulle ønske de bare kunne være ærlige:

**“
Ja, jeg kunne ønske at de ikke løy til meg, fordi de sa til meg at jeg skulle få lov til å se den biologiske moren min igjen dagen etter, men det skjedde aldri.
”**

Flere deltakere beskriver grenseoverskridelser knyttet til kroppslig autonomi, hvor en av deltakerne forteller om en hendelse der fosterfamilien tvang hen på å bruke prevensjon for å få bo der:

**“
Jeg ble tvunget til å gå på prevensjon. Jeg kunne ikke velge selv.
”**

Flere forteller at de gjentatte ganger, gjennom mange år, varslet om at hjemmet ikke var trygt. Likevel opplevde de at det de fortalte ikke førte til tiltak som hjelp, eller at de ikke fikk noen hjelp i det hele tatt. En deltaker forteller om det å si ifra, uten at noe skjedde:

“

Vi har aldri blitt hørt når det gjelder våre ønsker. Vi har jo på, en måte, sagt fra siden vi først kom inn i barnevernet at det er for farlig å bo hjemme. Det er ikke trygt for oss, men likevel så måtte vi bo der, da.

”

De trodde på de voksne

Et gjennomgående mønster er opplevelsen av at foreldrenes forklaringer ble tillagt større vekt enn barnets egne beskrivelser. Flere forteller at foreldre som fremsto ressurssterke ble trodd, mens barnas beskrivelser av vold, rus og utrygghet ble møtt med tvil eller bagatellisering.

En deltaker forteller:

“

Ja, vi er vant til sånne type foreldre. Det skal gå fint. Og så møtte de foreldrene mine. Og så turna de på meg [vendte seg mot meg].

”

En annen beskriver den samme opplevelsen:

“

Jeg følte ofte de stilte seg i mamma og pappas posisjon og hørte mer på dem enn på meg.

”

Deltakerne forteller at når barnevernet velger å ta foreldrenes side fremfor deres egen, opplever de at det ikke nytter å si ifra.

Noen opplevde også å bli direkte hindret fra å si sin mening:

“

Jeg ble bedt om å være stille for jeg prøvde å si imot. Så ble jeg bedt om å holde kjeft og ikke blande meg i det foreldrene mine sa.

”

Historiene viser hvordan barnas beskrivelser ikke blir vektlagt på samme måte som voksnes vurderinger, selv når barna over lang tid ga uttrykk for alvorlig bekymring.

Å få være med i eget liv

Mange beskriver avgjørelser som ble tatt uten at de selv opplevde å ha reell innflytelse. Flere forteller om flyttinger og andre store beslutninger som ble formidlet som noe de måtte forholde seg til, snarere enn noe de kunne påvirke.

En deltaker forteller om at hen etter et lengre institusjonsopphold fikk beskjed om å flytte hjem da hen fylte 18 år, selv om deltakeren ikke ønsket det selv, og skulle ønske de fikk andre alternativer:

Så ble jeg flytta hjem. Pappa bare henta meg. Hadde ikke noe valg.

Flere av deltakerne forteller om å ha deltatt på samarbeidsmøter mellom barnevern, skole og andre tjenester, hvor hensikten med møtene er at ulike instanser koordinerer innsatsen rundt et barn og der barnets medvirkning i prinsippet skal sikres.

Likevel beskrives disse møtene av deltakerne som arenaer der de voksne dominerte samtalen, hvor alle snakket for dem, mens det var lite rom for at deltakerne selv kunne dele egne erfaringer og behov.

Det var så mye fokus på mamma og pappa i det rommet, og stemningen var så trykket at det var ubehagelig. Vi følte at vi aldri fikk ta ordet på det vi følte.

Flere beskriver derfor samarbeidsmøtene som møter der de deltok ved å være fysisk til stede, men uten å oppleve at reell medvirkning.

Å ikke bli trodd

For mange var det mest belastende ikke bare å bli oversett, men å oppleve at egne erfaringer ble møtt med tvil. Flere beskriver hvordan de måtte forsvare sin egen virkelighet overfor voksne som stilte spørsmål ved det de fortalte:

“

Det bare er så jævlig viktig for meg at vi i hvert fall kan være enige om common ground [et felles utgangspunkt]. Dette har skjedd meg, liksom, og så tar vi det derfra. De kan ikke begynne å tvile på det.

”

En annen setter ord på hvor høy terskelen opplevdes for å bli tatt på alvor:

“

Det er liksom sånn at man nesten må være død før man faktisk blir hørt.

”

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser at det å få anledning til å snakke ikke nødvendigvis oppleves som det samme som å bli hørt. Deltakerne beskriver at de ofte fortalte hva de trengte, men at det de sa ikke fikk reell betydning for beslutningene som ble tatt.

Når barnets stemme blir tillagt mindre vekt enn de voksne, eller når det de forteller ikke blir fulgt opp, kan det svekke både tilliten til barnevernet og troen på at det nytter å si ifra.

Et omsorgsyрке uten omsorg

I samtlige samlinger ble deltakerne spurt om de hadde opplevd omsorg fra barnevernet. Svarene var gjennomgående. Flertallet beskrev en opplevelse av manglende omsorg i møte med barnevernet.

Flere forteller i stedet om møter preget av rutiner, regler og saksbehandling. De opplevde å bli behandlet som en sak, fremfor et barn med behov for å bli sett og ivaretatt.

Samtidig beskriver deltakerne enkelte voksne som skilte seg ut. Når omsorg ble trukket frem, handlet det nesten alltid om mennesker som tok seg tid, viste interesse og tilpasset møtet til barnet. Erfaringene viser dermed både et fravær av omsorg og hvilken betydning det kan ha når en voksen møter barnet med tid, nærvær og medmenneskelighet.

Å bli møtt som en sak

Flere beskriver at de opplevde å bli møtt som en sak i systemet, og ikke som et barn med behov for omsorg og støtte. Deltakerne forteller at relasjonen til barnevernet opplevdes som byråkratisk og kald, der saksbehandleren først og fremst representerte en tjeneste, og ikke et menneske som var der for å ta vare på dem.

En deltaker beskriver det slik:

“ Jeg følte ikke at de viste meg noe omsorg. Jeg følte bare at de var en saksbehandler, og at jeg var et nummer. Jeg ville ikke at de skulle behandle mitt personlige helvete og min krise som en sak, liksom. Jeg ville bare ha omsorg. ”

Flere beskriver saksbehandlere som personer som kun hadde fokus på rutiner og regler, og ikke som trygge voksne de kunne støtte seg til:

“ Det er jo spørsmålet om hva er omsorg. Jeg ble ikke fylt med omsorg. Jeg ble fylt med regler, rutiner og systemer.

Med saksbehandleren var det jobb. Men vanskelig det er når de har ansvar for livene våre.

”

Disse erfaringene er noe flere deltakere kjente seg igjen i. De var de en del av en rutine, der deres sak måtte hukas av for å kunne gå videre til neste sak, mens de skulle ønske at de møtte noen som lyttet til dem, og tok seg tid til å bli kjent med dem.

En annen deltaker peker på kontrasten mellom forventningene til et omsorgsyрке og egne erfaringer:

“
**Det er jo et omsorgsyрке, så man
skulle kunne forvente at man får litt
omsorg som del av det.**
”

Erfaringene viser hvordan opplevelsen av omsorg ikke handler om hvilke tiltak som tilbys, men om hvordan barnet blir møtt, sett og ivaretatt.

Små handlinger med stor betydning

En deltaker forteller om et møte med en saksbehandler som hadde på seg solbriller innendørs under samtalen. Deltakeren opplevde dette som et uttrykk for manglende interesse og mangel på respekt, og beskriver at det gjorde det vanskelig å ha en samtale når de ikke kunne se hverandre i øynene:

“
**Da klarer ikke jeg å ha en samtale med deg hvis du ikke kan se meg i
øynene.**
”

En annen deltaker forteller også om et møte med en saksbehandler som hadde på solbriller under møtet deres:

“
**Hun var liksom halvveis våken og
hadde på solbriller på kontoret.
Lyset var skrudd av. Det syntes jeg
var rart, da.**
”

En kollega av saksbehandleren hadde i etterkant forklart at det var en medisinsk grunn til at hun hadde på solbriller innendørs. For deltakeren handlet ikke ubehaget om at hun hadde på solbriller, men at ingen hadde gitt beskjed om det i forkant, og ble derfor sittende uvitende under møtet.

Små handlinger kunne også formidle tilhørighet og inkludering. En annen deltaker beskriver en påsketur med fosterfamilien:

“ Så hadde de en sånn ekstra gave, da, med navneskilt til de som bodde hjemme hos dem. Så sto jeg jo der. Det ble jo emosjonelt. ”

Denne erfaringen kan leses som et uttrykk for hvordan en liten handling bidro til en opplevelse av å høre til og bli regnet som en del av familien.

Omsorg som avhenger av enkeltpersoner

Selv om de fleste beskriver barnevernet som preget av rutiner og distanse, finnes det også erfaringer som viser hvilken betydning enkeltpersoner kan ha. Når deltakerne snakker om omsorg, handler det nesten alltid om mennesker som tok seg tid, viste interesse og møtte dem som personer.

En deltaker beskriver en miljøarbeider i ettervernet:

“ Han er ikke der for pengene. Han er der fordi han synes det er kjekt å være med meg. Vi kan kjøpe en pizza til tre hundre kroner. Det er meg og han. Jeg betaler halvparten. Han betaler halvparten. ”

En annen forteller om en kontaktperson som lot hen bygge lego under en rettssak fordi hun forsto at det kunne gjøre det lettere for deltakeren å snakke.

Flere beskriver voksne som skilte seg ut ved å vise interesse, bruke tid og tilpasse møtene til deres behov. Beskrivelsene tyder på at slike handlinger fikk stor betydning for deltakerne.

En deltaker beskriver en miljøarbeider på skolen:

“ Hun genuint var der, liksom. Hun skjønte. Hun hadde litt mer livserfaring enn de fleste jeg har møtt på BUP og DPS og sånn. Der følte jeg liksom at de bare har gått rett fra skolen og lært seg noe fra en bok. ”

Erfaringene deltakerne deler viser at omsorg ofte kom til uttrykk gjennom enkle handlinger som signaliserte at de ble sett som et menneske.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser at deltakerne i liten grad beskriver omsorg som noe de forbinder med barnevernet. Når omsorg trekkes frem, handler det nesten alltid om enkeltpersoner som tok seg tid, viste interesse og møtte dem som mennesker.

For de fleste var møtet med barnevernet først og fremst preget av rutiner og saksbehandling. Kontrasten til de voksne som faktisk ble værende, lyttet og viste omsorg, viser hvor stor betydning måten barnet blir møtt på kan ha.

Terskel for inngrep – for sent og for lite

Deltakerne beskriver erfaringer der barnevernet kom inn for sent, til tross for at bekymringer hadde vært kjent over tid. Flere forteller om gjentatte bekymringsmeldinger og varsler som ikke førte til endringer før situasjonen hadde utviklet seg til en alvorlig krise.

Dette mønsteret går igjen på tvers av deltakernes alder, bosted og type kontakt med barnevernet. Bekymringsmeldinger kom fra barnehager, skoler, tannhelsetjenesten, naboer, slektninger og andre voksne rundt barnet. Likevel beskriver mange at lite eller ingenting skjedde før situasjonen hadde eskalert.

Erfaringene viser også hvordan terskelen for inngrep kan oppleves ulikt avhengig av hva som er synlig for tjenestene. Flere beskriver at det først var når problemene ble tydelige eller akutte at de fikk oppmerksomhet.

Titalls varsler, ingen tiltak

Flere av deltakerne forteller om gjentatte bekymringsmeldinger gjennom store deler av oppveksten uten at de førte til reelle endringer.

En deltaker beskriver det slik:

“

Det er jo titalls med bekymringsmeldinger barnehage, barneskole, tannlege og alt mulig. Men det som bikket over til at jeg flyttet hjemmefra, er fordi søsteren min sendte en anonym bekymringsmelding til barnevernet.

”

En annen forteller at en bekymringsmelding forsvant da hen flyttet mellom to fylker da hen var fire år gammel. Bekymringsmeldingen ble aldri fulgt opp etter de flyttet, og det første reelle inngrepet kom ikke før rundt ti år senere:

“

Ja, de mistet bekymringsmeldingen som ble sendt til politiet når jeg var fire fordi det var mellom to forskjellige fylker.

”

Et annet eksempel beskriver en situasjon der det gikk tre år før barnevernet grep inn, selv om flere rundt personen var kjent med at hjemmesituasjonen var utrygg. Til slutt var det foreldrene selv som måtte insistere på at barna ble flyttet ut av hjemmet:

“ Det tok barnevernet tre år å flytte meg og lillesøsteren min. Det ble til at mamma og pappa måtte si ifra at man må dere flytte barna mine. De kan ikke bo her hjemme. ”

Hjelpen kom for sent

Mange beskriver at hjelpen først kom da situasjonen hadde utviklet seg til en alvorlig krise. For enkelte innebar det kontakt med legevakt, psykiatrisk innleggelse eller selvmordsforsøk før barnevernet handlet:

“ Jeg fikk egentlig ikke noe hjelp før jeg endte opp på legevakten. Det var da de var sånn “Shit. Greit, da må vi nesten gjøre noe”. ”
Så endte jeg opp med å prøve å ta mitt eget liv, og da ble jeg akutt plassert i beredskapshjem. ”

Hjelpen var ikke tilgjengelig

Flere beskriver å ha tatt kontakt i akutte situasjoner og blitt møtt med bagatellisering eller avvisning. For noen førte dette til at tilliten ble svekket, og at de mistet troen på at barnevernet ville stille opp da de trengte det.

En deltaker beskriver frustrasjonen over å ringe til barnevernsvakta for å be om hjelp, og bli møtt med beskjed om at hen klarte seg, fordi hen klarte å ringe:

“ Det er der du blir fortalt: “Ring hvis ting går til helvete.” Så ringer man og sier: ‘Ting går til helvete.’ ‘Nei, du klarte det.’ Hva er vitsen, da? ”

Avvisningen fra barnevernet etterlot hen i en situasjon der politiet fremsto som det eneste alternativet for hjelp, men terskelen for å ringe politiet var mye høyere:

“

Man sitter jo der som sekstenåring. Man har allerede gått og gjemt seg av en grunn, liksom. Så skal du begynne å ringe politiet og eskalere situasjonen enda mer. Det er jo dritskummelt”.

”

En annen forteller om å ha ringt barnevernet fordi det ikke var trygt å reise hjem, og fikk beskjed om at arbeidsdagen var over:

“

Da fikk jeg beskjed om at ‘Nei, klokka er halv fem, jeg er ferdig på jobb. Du må komme tilbake i morgen’. Da sa jeg at jeg ikke tør å reise hjem. Og da sa hun ‘Nei, men jeg er ferdig på jobb nå’.

”

En tredje deltaker forteller om å ha vært i kontakt med barnevernet siden toårsalderen, og da hen som tenåring ga beskjed om at hen ville flytte hjemmefra og ba om hjelp, fikk hen beskjed om å vente på nye hjelpetiltak.

Deltakerne beskriver at de sjeldent opplever at ord og handling samsvarer, og at dette svekker tilliten til tjenestene, og at det nytter å si ifra:

“

Det kan ikke bli sånn at terskelen er så høy at jeg som faktisk trenger hjelp må sitte på trappa og trygle om hjelp for å få det.

”

Habilitetsutfordringer

Noen deltakere beskriver situasjoner der personlige relasjoner mellom ansatte i barnevernet og personer i deres nærmiljø påvirket hvordan sakene deres ble håndtert. De opplevde at disse personlige relasjonene gjorde det vanskeligere for barnevernet å være upartiske, og som påvirket i hvor stor grad de ble trodd.

En deltaker forteller:

Stemoren min sa at 'de her kjenner meg', og at de ikke trodde det var noe feil her i hjemmet, fordi de kjente hverandre fra barnevernstjenesten. Så det ble ikke satt i gang noe tiltak.

For deltakeren gikk det tre år uten at noe skjedde. Først da deltakeren som sekstenåring ble innlagt ved en psykisk helseinstitusjon, kom barnevernet på nytt inn i saken.

En annen deltaker beskriver hvordan morens arbeid i barnevernet i samme kommune påvirket hvordan saksbehandleren møtte dem i saken deres, og at det var vanskelig å snakke fritt om moren:

Moren min jobba i barnevernet i den samme kommunen. Men hun jobba ikke som saksbehandler (...). Så da barnevernet kom inn i bildet igjen, var det jo liksom folk som kjente moren min. De kjente den personen hun var på jobb. Hun kjente ikke henne sånn som hun egentlig er.

En tredje deltaker forteller om å ha varslet om vold i et fosterhjem, men ble ikke trodd fordi barnevernspedagogen hadde et nært forhold til fostermoren:

Jeg sa ifra til barnevernet om at de slo. Det ble ikke hørt. Jeg sa ifra flere ganger, og da var jeg sånn sju eller åtte år. Fra første gang jeg sa ifra, så bodde jeg der et år til. Og da den andre fustersøstera begynte å si ifra, da ble vi flytta.

En fjerde deltaker beskriver et lignende mønster der saksbehandleren og fosterhjemmet ble venner:

Med hun siste fostermoren syntes jeg det ble litt sus [merkelig], fordi de ble liksom venner og dro på hyttetur sammen. Jeg følte at når jeg sa noe om henne, så ble jeg ikke hørt eller trodd på.

Felles for alle disse historiene er at personlige relasjoner mellom omsorgspersoner og barnevern kan påvirke deltakernes tillit til systemet, uavhengig av om relasjonene faktisk hadde betydning for beslutningene som ble tatt.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser et gjennomgående mønster der deltakerne opplevde at barnevernet reagerte for sent, til tross for at bekymringer hadde vært kjent over tid. For noen måtte situasjonen bli alvorlig eller akutt før hjelpen faktisk kom.

Deltakerne beskriver hvordan varsler fra dem selv og andre rundt dem ikke alltid førte til endring, akutte henvendelser ble bagatellisert, og personlige relasjoner mellom saksbehandlere og omsorgspersoner skapte situasjoner der deltakernes stemme ikke fikk gjennomslag. Dette førte til at deltakerne satt igjen med svekket tillit og tro på at barnevernet ville stille opp når det gjaldt.

Når relasjonene brytes

Deltakerne beskriver et barnevern der relasjoner ofte ble avsluttet før det var rukket å bygge tillit. Hyppige bytter av saksbehandlere, kontaktpersoner og andre voksne gjorde at mange måtte begynne på nytt og fortelle historien sin igjen til noen som ikke kjente dem. For flere var dette særlig belastende, fordi det tok tid å bli trygge nok til å fortelle om det som var vanskelig. Når en voksen forsvant, forsvant også noe av det deltakerne hadde bygget opp av tillit.

Samtidig viser erfaringene hva en stabil relasjon kan bety. De voksne som husket, fulgte dem opp og ble værende over tid, skilte seg ut. Erfaringene viser at kontinuitet handler om muligheten til å bygge den tryggheten og tilliten som er nødvendig for at barn skal kunne ta imot hjelp.

Mange saksbehandlere, få stabile relasjoner

Antall saksbehandlere deltakerne har hatt varierer. Noen anslår å ha hatt minst åtte, mens andre over ti saksbehandlere i løpet av oppveksten. En deltaker oppdaget gjennom innsyn i egen journal at hen hadde hatt tjue kontaktpersoner, og en annen anslår å ha møtt rundt fire hundre institusjonsansatte over tid.

Deltakerne forteller at disse tallene ikke bare handler om hvor mange personer de har møtt, men om at hver utskiftning representerer et nytt brudd i en relasjon som kanskje så vidt hadde begynt å bli trygg.

Flere beskriver at byttene skjedde raskt og uten forklaring:

Neste dag kom det bare en ny en på døra.

**Jeg har mistet tellingen på hvor mange saksbehandlere jeg har hatt.
Det var nye nesten hver eneste gang.**

Når en saksbehandler sluttet, forsvant også det deltakerne hadde delt med dem. Det de hadde fortalt, det de hadde jobbet med og det som var viktig for dem, måtte bygges opp på nytt med en ny voksen.

Historien som ble et manus

Et sentralt funn i materialet er hvordan manglende kontinuitet påvirket måten deltakerne forholdt seg til egne erfaringer på. Mange beskriver at historien deres etter hvert ble noe de gjentok til nye fagpersoner, nesten som et manus, uten at de opplevde å få bygge videre på det som allerede var fortalt.

En deltaker beskriver dette slik:

“ Det var aldri en person som jeg kunne få en tilknytning til, eller føle meg trygg på. Men det ble jo på en måte trygt å fortelle om historien min, fordi jeg har fortalt den så mange ganger så det ble bare en sånn greie. ”

Flere beskriver hvordan hyppige utskiftninger gjorde det vanskelig å komme videre i hjelpen de fikk:

“ Når jeg møter psykiatrien og sånt, og at du bare forteller den samme greia om og om igjen. Man kommer liksom ikke inn i det på en måte, fordi du rekker ikke å komme lenger.

Du kan ikke gå dypt i det. Det virker liksom noen ganger som at de ikke vil gå dypt i det. ”

For deltakerne handler ikke kontinuitet bare om å slippe å gjenta seg selv, men om muligheten til å bli kjent over tid, til å slippe å begynne på nytt hver gang, og til å møte noen som ønsker å lære om hvem de er.

Tillit må bygges over tid

Flere deltakere beskriver at de trengte tid før de klarte å fortelle om det som var vanskelig. Det fremkommer fra erfaringene at det var en forventning fra systemet at deltakerne skulle dele svært personlige erfaringer tidlig i kontakten, mens det samtidig verken ble lagt tid eller rom for å bygge tillit og relasjoner.

For flere deltakere oppstod det derfor et gap mellom det systemet forventet fra dem og det de faktisk trengte for å kunne åpne seg.

En deltaker beskriver det slik:

“

Jeg har aldri fortalt historien min til noen før. Jeg trengte å bli trygg. Jeg trengte tid, og det fikk jeg ikke. Det ble ikke tilbudt i det hele tatt, for jeg skulle ønske at jeg hadde fått det.

”

Når løfter brytes

Flere beskriver også at manglende kontinuitet ble forsterket av løfter som ikke ble holdt. Når en saksbehandler forsvinner uten forklaring, eller avtaler ikke følges opp, oppleves det av deltakerne som enda et brudd i en rekke av erfaringer med voksne som ikke er til å stole på.

En deltaker beskriver det slik:

“

Jeg føler det er veldig mye rettigheter man har i barnevernet som aldri blir møtt. Det er mye du blir lovet, som aldri blir holdt.

”

Når oppfølgingen deltakerne får ikke samsvarer med det de opplever å ha blitt lovet, påvirker det tilliten til at voksne ville være der og følge opp.

For noen fikk tillitsbruddet en mer alvorlig form, der en deltaker beskriver å ha oppdaget at saksbehandleren hadde delt konfidensiell informasjon om hen videre til et familiemedlem:

“

Og det vet jo de på grunn av saksbehandleren min har outa [utlevert] meg. Så det er jo ubehagelig. Så nå forteller jeg henne ingenting.

”

Konsekvensen var ikke bare et konkret brudd på taushetsplikten, men at deltakeren bevisst valgte å lukke seg fordi de ikke opplevde at det var trygt å dele erfaringene sine.

Flere beskriver lignende valg, der de holdt tilbake informasjon, enten fordi de ikke stolte på at det ville bli håndtert riktig, eller fordi de fryktet for konsekvensene dersom de delte for mye.

Konsekvenser av mange brudd

For noen deltakere har mange år med ustabile relasjoner fått konsekvenser langt utover perioden de var i kontakt med barnevernet. En deltaker beskriver hvordan mange flyttinger og relasjonsbrudd påvirket evnen til å knytte seg til andre mennesker:

“ Jeg ble jo relasjonsskadet. Jeg fikk tilknytningsforstyrrelse av alle flyttingene jeg har vært gjennom. Så jeg hadde vanskeligheter å få knytte meg til nye mennesker fordi jeg ble sviktet av så mange. ”

Beskrivelsen viser hvordan kontinuitet handler om relasjoner, trygghet og hvordan de lærer å forstå andre mennesker.

Når kontinuitet faktisk fungerer

Samtidig viser erfaringene hva en stabil relasjon kan bety når den faktisk eksisterer. En deltaker trekker frem en helsesykepleier som hadde fulgt hen fra barneskolen og frem til i dag, også etter at deltakeren hadde flyttet til en annen kommune:

“ Jeg snakker jo enda med henne, men hun jobber ikke i barnevernet. (...) Selv om jeg har flyttet, kan jeg fortsatt snakke med henne, selv om hun ikke jobber i den kommunen jeg bor i. ”

enne relasjonen skilte seg ut fordi den var bygget over tid. Denne personen kjente til historien, husket tidligere samtaler og var fortsatt tilgjengelig når deltakeren trengte det.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser et gjennomgående mønster der relasjoner i barnevernet ofte ble brutt før deltakerne rakk å bygge den tilliten de trengte. Mange måtte fortelle historien sin på nytt til nye voksne, samtidig som de måtte vurdere om de kunne stole på dem.

Manglende kontinuitet skapte en ekstra belastning for flere av deltakerne. Samtidig viser erfaringene hvilken betydning stabile relasjoner kan ha. En trygg voksen som husker, følger opp og blir værende over tid, kan ha stor betydning for hvordan ungdommen opplever hjelpen og sin egen mulighet til å ta imot den.

Problemfokus som former identitet

Deltakerne beskriver at møtene med barnevernet i stor grad hadde fokus på det som ikke fungerte, fremfor på det de mestret og hadde ressurser til å få til. Flere opplevde at problemer, utfordringer og feil fikk langt mer plass enn interesser, styrker og fremtidige muligheter.

For noen fikk dette også betydning for hvordan de begynte å forstå seg selv. Når de over tid ble møtt med barn som problemer, opplevde flere at denne beskrivelsen etter hvert ble en del av deres identitet.

Erfaringene viser hvordan et ensidig problemfokus kan få konsekvenser utover den enkelte samtalen eller beslutningen. Når barn først og fremst blir sett gjennom det som er vanskelig, kan det påvirke hvilke muligheter de får og hvordan de ser på egne ressurser og fremtidsmuligheter.

Alt som ikke fungerte

Flere deltakere beskriver at de opplevde å bli redusert til utfordringene sine. De ønsket ikke at utfordringene de hadde skulle ignoreres, men at de ble sett på som mer enn symptomuttrykkene de viste.

“
De la det frem som at jeg var problemet,
og at jeg måtte endre meg. Som barn er
det veldig vanskelig å sitte og høre på.”

Flere deltakere beskriver samarbeidsmøter som arenaer der fokuset var på utfordringer og feil hos deltakerne, mens det de fikk til og var gode på, ble sjeldent løftet. De forteller at møtene opplevdes som et sted der voksne samlet seg for å gå gjennom alle problemene som måtte løses, fremfor som et forsøk på å forstå deres behov.

En deltaker beskriver det slik:

På samarbeidsmøtene ble det bare tatt opp alt jeg gjorde feil. Jeg hadde så mange ressurser når jeg flyttet inn på en institusjon, men de brydde seg bare om det jeg ikke fikk til. Det ble liksom ikke dyrket noe positivt i meg. Det bygde en forferdelig identitet, der jeg bare ønsket å være den verste, på en måte. For det var liksom sånn jeg var vant med å bli anerkjent.

Denne erfaringen viser hvilken påvirkning måten systemet snakker om barn og unge på kan ha, og hvordan dette kan påvirke hvordan de lærer å forstå seg selv. For noen førte det negative fokuset til at de begynte å leve opp til forventningene de opplevde at systemet hadde til dem. For dem ble negativ atferd en måte å bli sett på, ikke fordi de ønsket å være vanskelige, men fordi det var der de opplevde at oppmerksomhet og anerkjennelse kom fra.

Lave forventninger, store konsekvenser

Flere deltakere beskriver å ha møtt lave forventninger fra barnevernet og andre tjenester, der de opplevde at voksne rundt dem hadde bestemt seg for hva de kom til å klare og ikke. En deltaker forteller om å ha blitt forberedt på NAV fremfor skole og arbeidsliv:

De prioriterte ikke at jeg skulle lykkes på skolen. Det var liksom bare: 'du skal på NAV, og så nå skal vi lære om NAV.' Ikke hvordan vi skal lære fag. Hvordan du kan logge inn på NAV, bankID, sluttdato og så møte med NAV. Det var liksom det det handlet om.

Andre beskriver lignende opplevelser:

Alle saksbehandlerne som har kommet inn har liksom forventet at jeg så vidt skal klare å fullføre ungdomsskolen eller videregående. De har vært veldig sånn 'jaja, men så lenge du klarer å fullføre ett fag er vi kjempefornøyde'. Og nå har jeg en saksbehandler som er sånn: 'Ja, nå må vi kontakte NAV fordi det ikke er sikkert du klarer å komme i arbeid. Vi må forberede deg på at du ikke klarer å arbeide'.

“

Jeg opplevde at hun som skulle hjelpe meg med å klare meg selv, var veldig nedlatende. Hun trodde ikke jeg kom til å klare det, og det var stikk motsatt av det jeg trengte i den situasjonen.”

”

Deltakerne beskriver at de lave forventningene ikke bare handlet om hva systemet trodde de ville klare, men at det over tid begynte å påvirke hvordan de så på seg selv. Når det de møtte var fokus på det de ikke mestret og det de ikke kom til å klare, ble det vanskeligere å tro på egne muligheter og sette seg mål videre.

Misforstått fra starten

Noen deltakere beskriver erfaringer der reaksjonene deres ble møtt som et problem som skulle håndteres, fremfor et uttrykk for belastningene de levde med. Tiltakene som ble satt inn tok utgangspunkt i symptomene, ikke i det som lå bak dem.

En deltaker beskriver å ha blitt møtt med en oppfatning om at situasjonen hjemme ikke var alvorlig nok til at noe måtte gjøres, mens det var deltakeren selv som ble sett på som problemet:

“

De var bare så fastlåst i at det som skjedde hjemme hos meg var på en måte ikke galt nok, og det var jeg som avviste omsorgen da.

”

En annen setter ord på noe av det samme, og beskriver i ettertid å ha forstått at det var de synlige, utagerende barna som fikk oppmerksomhet og hjelp, mens de som holdt reaksjonene innover ble oversett:

“

I etterkant begynte jeg å tenke at jeg skulle ønske jeg var skikkelig slem mot andre. For det var de som fikk mest oppmerksomhet. Det var de som fikk hjelp, det var de som fikk omsorg, det var de som fikk oppfølging.

”

Deltakerne forteller at de opplevde at barnevernet responderte på det som var synlig og lett å kategorisere, men stilte i liten grad spørsmål ved hva som lå bak reaksjonene.

Stempel som barnevernsbarn

Problemfokuset stoppet ikke ved møtene med barnevernet. For mange fulgte det dem inn i skolen, nærmiljøet og hverdagen, og påvirket hvordan de ble møtt av omgivelsene, også lenge etter barnevernssaken deres var avsluttet.

“ Alle lærerne mine visste om det. Alle de som er ansatte på skolen visste om familien min og sånt. Det føltes litt som at du er annerledes. ”

Flere forteller om å ha blitt plassert i en kategori, som barnevernsbarn, som barn av rusavhengige, som barn med problemer, og at denne kategorien formet hvordan andre møtte dem.

“ Hvis du er innom barnevernet så får du et dårlig rykte på deg, og at du driver med rus. Det er jo voksne som setter det her inn i hodet på ungene. Og det tar jo de med seg når de blir litt eldre. ”

De kidsa [ungene] som hadde hørt om barnevern, de fikk jo et helt annet syn på meg når de fikk høre at jeg hadde vært involvert i barnevernet og skulle flytte fosterhjem. Da tenkte de med en gang at jeg var en drittunge. Og det tenkte foreldrene også. Jeg fikk liksom oppleve det fysisk ved å ikke bli invitert i bursdager.

Flere forteller om at slike holdninger fulgte dem på flere arenaer i livene deres, og at det også preget deres eget selvbilde og følelsen av tilhørighet.

“ Jeg følte ikke at jeg var verdt noen ting. Så jeg har slitt veldig med å stole på barnevern og folk som liksom skal hjelpe meg, for jeg føler meg alltid til bry og verdiløs på måten de har behandlet meg på. ”

Når noen ser hele mennesket

Samtidig beskriver deltakerne betydningen av å bli sett. De som skilte seg ut, var ikke nødvendigvis de med mest formell kompetanse, men de som møtte dem som mennesker fremfor en sak.

Det som kjennetegnet disse personene var evnen til å være nysgjerrige på hvem ungdommen var, hva de ønsket og hvilke ressurser de hadde.

En deltaker oppsummerer det med et enkelt spørsmål de hadde fått fra en saksbehandler i barnevernet:

Hva ønsker du selv da?

For mange av deltakerne var dette et spørsmål de sjelden hadde fått.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser et gjennomgående mønster der deltakerne opplevde at systemet i stor grad så problemene deres, men i mindre grad så ressursene og mulighetene deres. For flere påvirket dette også hvordan de så på seg selv og egne fremtidsmuligheter.

Når barn over tid først og fremst blir møtt gjennom det som ikke fungerer, kan problemene bli stående sterkere enn ressursene. Deltakernes erfaringer viser betydningen av å se hele barnet, også det barnet får tid, ønsker og håper på.

Når journalen blir sannheten

Journalen er en viktig del av barnevernets arbeid og skal dokumentere hva som er gjort, vurdert og besluttet i en barnevernssak. Samtidig beskriver deltakerne erfaringer der dokumentasjon fikk betydning for hvordan de senere ble forstått og møtt av andre fagpersoner.

Flere forteller om feil, ensidige beskrivelser og manglende kontekst. Noen opplevde at andres vurderinger og tolkninger ble stående som sannheter om hvem de var, og at disse beskrivelsene fulgte dem videre i møte med nye tjenester.

Erfaringene viser dermed at for deltakerne, handler journalføring om hvem som får definere historien deres, hva som blir stående om dem, og hvilken betydning dette får for hvordan de blir møtt senere.

Når andres ord blir din historie

Flere deltakere beskriver at andres vurderinger og tolkninger ble stående som sannheter om hvem de var. Når nye fagpersoner møtte dem, opplevde noen at de allerede hadde et bilde av dem basert på det som sto i journalen, før de selv hadde fått muligheten til å bli kjent med dem.

En deltaker beskriver det slik etter å ha lest egen journal:

“ Det er flere jeg har møtt som jeg innser først i ettertid, da jeg leste journalen, hvorfor de var som de var. Og det er bare på grunn av misforståelser som andre på institusjonen hadde skrevet fordi de ikke forsto hva som hadde skjedd. ”

En annen deltaker beskriver hvordan hen reagerte da hen senere leste hvordan en ansatt i barnevernet hadde beskrevet hen i journalen. Faren ble fremstilt positivt, mens barnets atferd ble beskrevet negativt:

“

Og jeg ser tilbake på måten han skrev om meg på. På det tidspunktet var jeg vel kanskje åtte år, og jeg tenkte: 'Dette er helt sinnssykt å skrive om et barn.' Han skrev jo at pappa var liksom så fantastisk og flott og et eller annet, liksom romantisert han nesten (...) mens det eldste barnet gjorde ditt og datt.

”

Flere av deltakerne forteller også at de opplevde at foreldrenes versjon veide tyngre enn deres. De beskriver at det de fortalte om vanskelige forhold hjemme ble møtt med tvil, mens foreldrenes forklaringer ble dokumentert og fulgte dem videre.

En deltaker forteller om hvordan morens beskrivelse av hen som psykisk syk ble stående i journalen og fulgte hen inn på institusjon:

“

De trodde ikke på det jeg sa, fordi det fortsatt sto i papirene mine at moren min hadde sagt at jeg var psykisk syk. Det fikk jeg høre gjennom hele oppholdet mitt på institusjonen også.

”

For deltakeren innebar dette en dobbel belastning: først opplevelsen av å ikke bli trodd når hen selv fortalte om sin situasjon, og deretter måtte leve med følgene av at morens forklaring hadde blitt i systemet og fulgt hen videre.

“

De må skjønne at det de skriver om oss, har jævla stor påvirkning.

”

Å oppdage at det eksisterer en journal

Noen deltakere forteller at de ikke visste at samtalene deres ble dokumentert før de senere fikk tilgang til journalen. For dem opplevdes det som å oppdage at informasjon om dem hadde blitt samlet og vurdert uten at de selv hadde vært involvert.

En deltaker beskriver opplevelsen slik:

“

Jeg hadde på en måte ikke skjont at det ble skrevet før jeg fikk det selv. Det fikk meg liksom til å føle meg ikke som en person, men som en sak.

”

Opplevelsen av å være en sak fremfor en person går igjen i flere av temaene i materialet. Flere beskriver journalen som noe som definerte dem og deres historie, uten mulighet til å påvirke det.

Skrevet om, ikke med

Et gjennomgående ønske blant deltakerne er å bli involvert i det som skrives om dem. Flere beskriver at de ønsket muligheten til å lese gjennom, forklare sammenhenger og korrigere opplysninger de opplevde som feil eller ufullstendige.

Deltakerne beskriver at det som ble skrevet ikke alltid gjenspeilet det de faktisk hadde sagt. Noen opplevde at konteksten forsvant, at en enkelt hendelse ble stående som representativ, eller at deres egne perspektiver ikke kom frem:

“ Du må også bli kjent med mennesket som bærer på den journalen. Det er ikke det som definerer mennesket. ”

En deltaker peker på at journalen også fyller en viktig funksjon:

“ Det er fint når de leser den [journalen], fordi da slipper man å måtte gjenfortelle hele livssituasjonen sin og starte helt på nytt. Men det beskriver ikke deg som person. Det er bare bagasjen din. ”

For deltakerne handler dette om å bli sett på som mer enn dokumentene som finnes om dem. Journalen beskriver deler av livet deres, men den kan ikke alene forklare hvem de er.

For flere handler innsyn om et behov for å forstå egen livshistorie og få innblikk i hva som faktisk står skrevet om dem. Flere beskriver utfordringer med å få tilgang til dette, og en deltaker forteller om lang ventetid der prosessen gjentatte ganger måtte starte på nytt:

“ De sier at de må starte prosessen på nytt hver gang det byttes saksbehandler. ”

En deltaker beskriver behovet slik:

“

Alle i familien min har så ulike historier om hva som har skjedd. Jeg vil jo vite hva som faktisk står der.

”

En annen versjon av det som skjedde

Noen deltakere beskriver at det som sto i journalen ikke stemte med det de selv hadde opplevd eller sagt. For noen handlet det om at enkeltpersoner ble beskrevet feil, og for andre om at journalen inneholdt ting de aldri hadde sagt:

“

Jeg har lest igjennom saken min og de har skrevet mye jeg ikke har sagt. De har skrevet at jeg er livredd moren min, at jeg ikke ville leve lenger, at alt er helt fint. De har skrevet ned ting jeg ikke har sagt.

”

En annen deltaker beskriver et samarbeidsmøte der hen ga beskjed om at hen ikke ønsket å sitte å høre på andres tolkninger uten å få si noe selv. Dette ble skrevet ned som et atferdsproblem:

“

(...) og så blir jeg stemplet som aggressiv og utagerende. For jeg sa ifra at jeg har ikke noe interesse av å sitte her og høre på deres tolkning av meg uten å få si noe. Nå har jeg det permanent i papirene mine. Fordi jeg sier ifra at jeg ikke synes at en ting er greit?

”

Disse erfaringene henger tett sammen med det vi har beskrevet under tema 6 om problemfokus. Erfaringene viser at journalen kan forsterke det samme mønsteret dersom det som skrives ned er reaksjoner og atferd, uten kontekst eller uten deltakernes egen stemme.

Noen deltakere beskriver også at sluttrapporter ved avslutning av barnevernssaken deres ikke alltid ga et realistisk bilde av situasjonen. De opplevde at dokumentene i noen tilfeller ble fremstilt som mer positivt enn det de selv kjente igjen:

“

De skulle gjøre det så perfekt som mulig. Det skulle være sånn: 'Du er et godt eksemplar'. Så hadde de bare tatt bort alt som ikke var bra.

”

Deltakeren beskriver at alvorlige belastninger ikke kom frem i rapporten. Blant annet var søvnproblemer etter ulike opplevelser på institusjon ikke nevnt, og en skoleendring som deltakeren opplevde ikke var frivillig, ble beskrevet som frivillig.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser at journalen i flere tilfeller ble opplevd som noe som gjorde deltakerne til en sak fremfor å bidra til at andre kunne forstå dem bedre. Feil, manglende kontekst og andres tolkninger kunne følge dem videre og påvirke hvordan nye fagpersoner møtte dem.

Flere beskriver at de ikke visste hva som ble skrevet om dem, ikke fikk mulighet til å korrigere opplysninger eller oppdaget mangler i dokumentasjonen. For deltakerne handler journalføring derfor ikke bare om dokumentasjon, men også om hvem som får definere historien deres.

Plasseringer – et nytt sted å være utrygg

Erfaringene med plasseringer spenner bredt blant deltakerne. For noen beskrives fosterhjem som den tryggeste og viktigste relasjonen de har hatt, et sted der de for første gang opplevde tilhørighet og omsorg. For andre har plasseringene ført til nye belastninger, manglende omsorg og alvorlige grenseoverskridelser.

På tvers av erfaringene peker flere på betydningen av hva som skjer etter at barnet er plassert. Deltakerne beskriver situasjoner der de varslet om forhold som ikke var trygge, uten å oppleve at de ble trodd eller at det ble gjort tilstrekkelige endringer.

Erfaringene viser at en plassering i seg selv ikke nødvendigvis betyr trygghet. Det avgjørende er om stedet barnet kommer til faktisk er trygt, om barnet blir hørt og om tjenestene følger med på hvordan barnet har det over tid.

Fosterhjem

Noen deltakere beskriver fosterhjem som de tryggeste og viktigste relasjonene de har hatt. De forteller om fosterforeldre som inkluderte dem som en del av familien, som skapte tilhørighet og som ga dem erfaringer med stabilitet de tidligere hadde manglet.

En deltaker forteller om fosterforeldre som brukte egne penger på å ta hen med til utlandet, om å bli inkludert på navneskiltet på ytterdøren og om fosterfamilie hen fortsatt har kontakt med.

Vi reiste jo til Frankrike for å se fotball, og fosterforeldrene tok meg med på treninger, var med på fotballtrening og fotballkamper.

Har enda kontakt med alle fosterhjem utenom ett.

Deltakeren beskriver seg selv om heldig, særlig i lys av det hen hørte fra de andre i samlingen.

For andre var erfaringene med fosterhjem svært annerledes. Flere deltakere forteller om fosterhjem der de ble utsatt for vold, manglende omsorg og grenseoverskridelse, og der gjentatte varsler ikke ble tatt på alvor.

En deltaker forteller om å ha varslet om vold i et fosterhjem gjentatte ganger uten å bli trodd, fordi fosterhjemmet latet som alt var bra når barnevernet kom på besøk. Det tok to år etter at situasjonen hadde forverret seg til vold og trusler før barnevernet handlet. I beredskaps-hjemmet hen ble flyttet til var det heller ikke trygt, og heller ikke der ble hen trodd:

“ Det var mye omsorgssvikt, mye slåing og truing og sånt. Og når jeg sa ifra så sa de bare at dette er noe jeg bare finner på, fordi beredskapshjemmet hadde sagt det.” ”

Andre forteller om varsler om overgrep som ikke ble fulgt opp eller tatt på alvor:

“ Jeg ble sendt til fosterhjem hvor fosterfaren tafset på meg. Jeg sa ifra og ble sendt tilbake til mamma. (...) Så ble jeg sendt tilbake til samme fosterhjem med fosterfaren som tafset. ”

Noen beskriver fosterhjem der de opplevde at motivasjonen først og fremst handlet om økonomisk kompensasjon fremfor omsorg:

“ Hu hadde sånn ti fosterbarn da, for å få penger. Så hun lurte til seg litt. ”

En annen deltaker forteller om en plassering som lå bare noen hundre meter unna den biologiske moren, samtidig som barnevernet uttrykte bekymring for at hen skulle oppsøke henne:

“ Jeg ble flytta bare noen hundre meter unna moren min. (...) De var så redde for at jeg skulle gå dit at jeg måtte rett hjem etter skolen. Da tenker jeg: Hvorfor plasserer dere meg der? ”

En annen deltaker beskriver fosterforeldre som klarte å opprettholde en positiv fasade overfor barnevernet, mens realiteten var veldig annerledes:

“

De stengte meg ute om kvelden, på vinteren. Fordi jeg var et lite barn som kanskje snakket litt tilbake, eller ikke hadde lyst til å legge meg. Da kunne de stenge meg ute, løpe etter meg i stua og true meg.

”

Disse erfaringene peker på utfordringer knyttet til barnevernets ansvar for å sikre at en plassering faktisk gir bedre beskyttelse enn situasjonen deltakerne ble tatt ut av. Når deltakerne måtte varsle gjentatte ganger før de blir trodd, og når en ny omsorgssituasjon samtidig fører til nye belastninger, ble tryggheten og tilliten til systemet svekket.

Beredskapshjem

Beredskapshjem er ment som kortvarige, akutte plasseringer, men beskrives gjennomgående av deltakerne som mer utrygge enn ordinære fosterhjem. Flere forteller at rammene opplevdes strengere, og at de i mindre grad ble møtt med omsorg og forståelse i en situasjon der de allerede var i en sårbar overgang.

En deltaker forteller om drapstrusler fra beredskapsfaren:

“

Jeg husker jeg sa at beredskapsfaren truet med å drukne meg. De hadde båt og hytte og sånn, og at han var sint på meg. Han truet med å drukne meg og la meg dø.

”

Samme deltaker forteller at beredskapshjemmet reiste til Sverige på ferie mens hen lå innlagt på sykehuset etter en overdose. Beskjeden de ga var at de ikke gadd å ha noe med hen å gjøre. Beredskapshjemmet fikk i ettertid ikke lenger godkjenning til å ta imot barn.

Andre forteller om beredskapshjem der hverdagen var preget av strenge regler og mangel på grunnleggende omsorg:

“

“Hun låste inn maten sin, så vi fikk bare pannekaker og tomatsuppe hver dag.

”

En annen forteller om et beredskapshjem der familien ikke var emosjonelt klare for å ivareta et barn:

Det var ikke et år siden hun hadde mista barnet sitt i en ulykke. Alt jeg gjorde som minnet om barnet, fikk jeg tilsnakk for.

For disse deltakerne ble beredskapshjemmet en ny situasjon preget av utrygghet, manglende forståelse eller utilstrekkelig omsorg.

Institusjoner

Mange av deltakerne har bodd på institusjon gjennom deler av oppveksten, og erfaringene varierer fra opphold der de fikk hjelp og stabilitet, til beskrivelser av alvorlige svikt, maktmisbruk og situasjoner som opplevdes direkte skadelige.

Et gjennomgående trekk ved institusjonsopphold er den hyppige utskiftningen av ansatte, som gjorde det vanskelig å bygge relasjoner og oppleve trygghet. En deltaker beskriver det slik:

Jeg tror jeg har møtt bortimot fire hundre institusjonsansatte. Det er veldig mye utskiftning av vikarer og sånt. Det er jo veldig kjipt, for det gjør jo noe med relasjonene.

Flere beskriver institusjonsopphold der grunnleggende forhold ikke var tilstrekkelig ivaretatt. En deltaker forteller om sin første kveld på en ny institusjon:

Det første jeg fant når jeg skulle bruke klesskapet, var brukte barberblader med blod på. Inntørket blod som lå i klesskapet, og som de ikke hadde klart å rydde vekk etter den forrige ungdommen.

Andre forteller om situasjoner der ansatte bevisst provoserte ungdommer frem til reaksjoner som senere ble brukt som begrunnelse for fysiske inngrep:

De kunne provosere folk så mye at du blir frustrert og gjør noe. Da hadde de liksom en god grunn til å kunne legge deg i bakken. Og det likte de, følte jeg. Så jeg følte at det var maktmisbruk.

En annen deltaker forteller om å være trans og om en institusjonsansatt som bevisst brukte hens gamle navn for å få en reaksjon. Det fortelles også om en ansatt som forsøkte å rekruttere en trettenåring inn i et kriminelt nettverk, noe som i ettertid ble bekreftet av en ansatt ved en annen institusjon der deltakeren senere bodde.

Et alvorlig funn som går igjen i flere samlinger er at institusjonen var stedet der noen av deltakerne ble introdusert for rus for første gang:

“

Sånn som jeg ble introdusert til rus på min første barnevernsinstitusjon. For jeg kom jo ikke inn i barnevernet på grunn av rus. Jeg hadde ikke drukket alkohol før jeg kom inn på en barnevernsinstitusjon.

Jeg begynte å ta mye rus i institusjonen fordi jeg bodde med en fyr som var avhengig av det og alltid hadde det i rommet sitt.

Jeg ble forverret av å gå på rusinstitusjon, jeg ble bare introdusert til større rusmiljø.

”

En deltaker forteller om å kjenne til unge som begynte med rus eller døde etter opphold på institusjon, og stiller spørsmål ved om nok ressurser brukes på å undersøke at plasseringene faktisk er riktige og tilpasset den enkelte:

“

I stedet for å lage et opplegg der ungdommen bor, bruker de mye penger, tid og ressurser på å sende dem vekk uten å undersøke godt nok hva slags sted de blir sendt til. Og så kjenner vi til hendelser der ungdommene kommer hjem, enten i kiste eller som tunge rusmisbrukere.

”

En av deltakerne trekker frem noe de mener kunne hjulpet dem selv på for å unngå rus på institusjon:

“

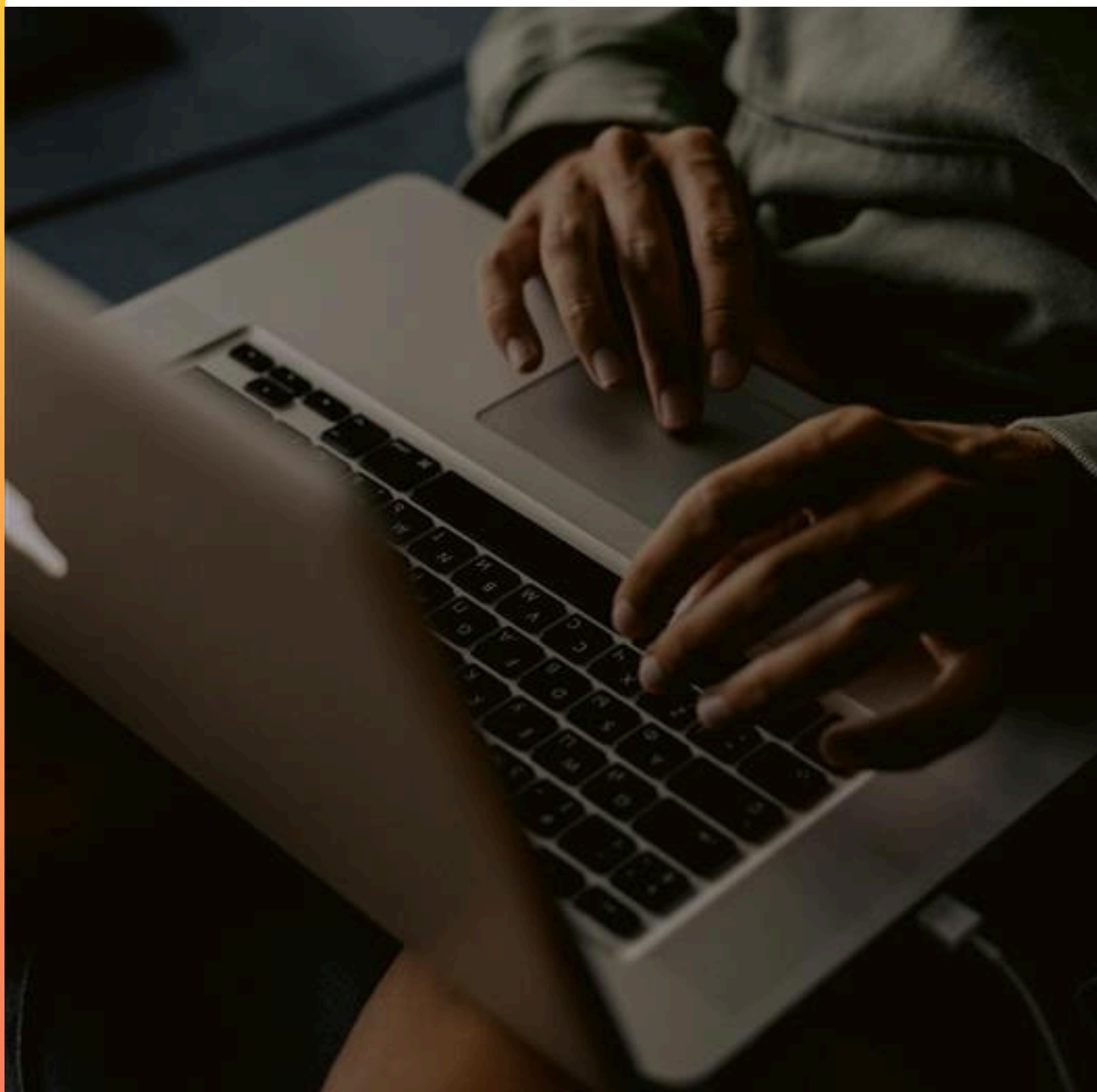
Jeg syns kanskje de burde ha unge bo med eldre som ikke ruser seg. Jeg tror det hadde hjulpet meg med eldre som er gode forbilder, som er flinke. Noen å se opp til.

”

Oppsummering

Erfaringene med plasseringer viser at det avgjørende ikke var selve plasseringen, men hva som skjedde etter at barnet kom dit. Noen deltakere beskriver fosterhjem som det tryggeste stedet de har bodd, mens andre forteller om nye former for omsorgssvikt, maktmisbruk og manglende trygghet.

Flere beskriver at de varslet om forhold som ikke var gode, uten å oppleve at de ble trodd eller at det ble gjort tilstrekkelige endringer. Erfaringene viser betydningen av at barn blir hørt også etter en plassering, og at tjenestene følger med på hvordan barnet faktisk har det.

Overgangen til voksenlivet

Å fylle 18 år er for de fleste ungdommer en gradvis overgang mot økt selvstendighet. For flertallet av deltakerne i Ungt Nettverk beskrives denne overgangen som et brått skifte der støtten forsvant, ofte uten forvarsel eller en plan for veien videre.

Deltakerne forteller om manglende informasjon om ettervern og rettigheter, avslutning av tilbud uten plan, lite forberedelse til voksenlivet og store forskjeller i hvilken oppfølging de fikk. Flere beskriver også at de måtte finne frem til informasjon om egne rettigheter selv.

Samtidig viser erfaringene at overgangen kan bli annerledes når ungdom møter voksne som kjenner dem, er tilgjengelige og ønsker å finne løsninger sammen med dem. Temaet viser dermed både hvor sårbar overgangen kan være, og hvilken betydning kontinuitet, informasjon og støtte har når ungdom skal etablere et selvstendig voksenliv.

Manglende informasjon om rettigheter og tilbud

Et gjennomgående mønster er at mange deltakere ikke visste at de hadde rett til ettervern frem til de er 25 år, eller at informasjonen de fikk var så mangelfull at de ikke forstod hva de takket nei til.

“

Jeg har aldri hørt om ettervern,
aldri fått tilbud om ettervern.

”

“

Visste du at du hadde den
retten? Nei, jeg visste ikke det i
det hele tatt.

”

“

Ettervern. Jeg vet ikke, altså jeg
takket ja, da.

”

“

Jeg takket ja, men jeg skjønnte
ikke helt hva det var.

”

Flere forteller at de selv måtte lete frem informasjon om rettigheter og tilbud, og at de fant ut av det gjennom venner med lignende bakgrunn eller ved en tilfeldighet, og ikke fra barnevernet:

“

Jeg ble fortalt om det av en venninne som også har vært under barnevernet, men hun hadde også bare funnet ut av det selv. Det er så rart, det er som at de prøver å få oss til å ikke vite om det.

Ting burde vært mye mer tilgjengelig på nettet sånn at det går an å søke: 'har jeg rett til dette'. Egentlig burde man jo bli informert first hand [direkte], og ikke måtte lete etter det.

”

En deltaker forteller om et møte med barnevernet, der hen trodde at de skulle ha en oppfølgingssamtale. I stedet ble møtet brukt på å avslutte kontakten, uten forvarsel, og uten tilbud om ettervern:

“

Når jeg kom dit så avsluttet de saken. De sa: 'takkt for samarbeidet og så ser vi hverandre en gang'

”

Ingen plan for veien videre

Flere deltakere beskriver at ettervern ble avsluttet fordi barnevernet ikke hadde kapasitet, og at dette ikke alltid ble kommunisert direkte til dem:

“

Det var for mye saker.

**Det var ett møte i året, da, og så avsluttet de ettervernet bare sånn:
'Her er du voksen. Lykke til ass!'**

De skrev et langt vedtak, og så sto det de har kansellert meg fordi jeg ikke hadde behov for det.

”

En deltaker forteller at de opplevde at graviditet og foreldreskap ble tolket som et tegn på selvstendighet, og ettervernet ble avsluttet. Samtidig tilbød barnevernet støtte til barnet, men ikke til den unge forelderen:

“

Nå hadde jeg et barn, så da trenger ikke jeg hjelp.

”

“

Hvis jeg ville det, så kunne sønnen min få en barnevernspedagog, men jeg fikk ikke noe hjelp.

”

En gjennomgående erfaring er opplevelsen av uklart ansvar mellom barnevernet, ettervernet og NAV. Flere beskriver at de selv måtte navigere mellom tjenester som viste til hverandre:

“

Ingen fulgte meg opp. Alle sa det var de andre sitt ansvar.

”

Noen forteller også om avslag på økonomisk støtte fordi de mottok andre ytelser:

“

Siden jeg fikk barnepensjon, så kunne de ikke hjelpe meg.

”

Flere av deltakerne forteller at de gikk inn i voksenlivet med økonomisk usikkerhet, boligproblemer, begrenset nettverk og uten en tydelig person å kontakte når det oppstod utfordringer. Flere deltakere forteller at de leste i vedtaket sitt at hen kunne få hjelp til å klage til NAV, men likevel bli avvist eller sendt videre:

“

Jeg ville bare ha hjelp. Jeg ville ha hjelp til NAV, til å skrive en klage. Det stod det i vedtaket at jeg kunne få [hjelp].

Og så sa hun sånn: 'du kan snakke med kollegaen min, hun er en jurist.'
Og så fikk jeg noen andre på telefonen plutselig. Og da begynte hun å si sånn: 'Det er ikke så vanskelig, det kan du få til selv'.

”

Flere forteller om løfter som ikke ble holdt, om møter som ble utsatt gang på gang, og tiltak som ble avsluttet uten begrunnelse.

“

Det er mye sånne løfter. 'Ja, vi skal gjøre det, men ikke nå, heller ikke nå'. Og sånn går det, liksom. 'Ja, de gjør det neste gang. Og så skjer det bare ikke.

”

“

Timene mine ble også utsatt og utsatt.
Men jeg har vedtak på at jeg skal ha to
timer råd og veiledning hver måned. Du
kan ikke bare nekte meg de to timene det
står at jeg har krav på?

”

Ikke forberedt på voksenlivet

Mange deltakere forteller at de ikke var tilstrekkelig forberedt på de praktiske sidene ved voksenlivet. De beskriver at de manglet kunnskap om økonomi, bolig, og andre hverdagsferdigheter som mange lærer gjennom støtte fra familien.

“

Jeg hadde liksom ikke lært meg å ta ansvar selv, vite hvordan jeg skulle ringe legen min selv liksom. Og så er det sånn at bare liksom før du er atten, så har de liksom lovpålagt ansvaret, og dagen du er atten så kan, altså så kommer det ikke på oss hvis det skjer noe da.

Jeg visste ikke at det fantes sånne slemme mennesker da, så jeg har blitt lurt noen ganger.

”

En deltaker forteller at det å ha hatt lite innflytelse over beslutninger i oppveksten gjorde overgangen ekstra krevende for dem:

“

Det vanskeligste med overgangen er det å stå opp for seg selv, ta beslutninger og bestemme ting. For når ting har blitt bestemt over hodet ditt hele tiden, så er det sånn ... Plutselig er du 18 år og skal bestemme alt selv.

”

En deltaker forteller at hen allerede som sekstenåring måtte klare seg selv etter å ha blitt satt på hybel av faren. Samtidig hadde andre kontroll over ulike deler av livet, som mobilabonnement, frem til de ble myndige:

“

Jeg fikk ikke lov til å få mobilabonnement for eksempel. Jeg måtte jo sitte med kontantkort til jeg var atten, og da fikk jeg lov til å overta nummeret mitt.

”

En annen deltaker med epilepsi og hyppige anfall forteller at hen ikke fikk hjelp til å finne en bolig tilpasset behovene sine, og ble avhengig av kjæresten for å klare hverdagen.

En deltaker oppsummerer det mange beskriver:

“

Min opplevelse er at jeg synes at barnevernstjenesten er for dårlig til å forberede ungdommer på voksenlivet.

”

Å si ifra fikk konsekvenser

En deltaker sendte klage til statsforvalteren på en saksbehandler, og ble i etterkant kalt inn til et møte der hen ble spurt om å trekke klagen. Deltakeren var i dårlig form, og valgte å trekke den:

“

Jeg tenkte jeg orker ikke lage noe drama ut av det, og da trakk jeg klagen, da.

”

Til tross for at klagen ble trukket, opplevde deltakeren at barnevernet etterpå begynte å avslutte ettervernet:

“

Etter det så har de prøvd å kicke [sparke] meg ut av systemet og bare si: 'du trenger ikke mer barnevern, bla bla bla'.

”

Andre deltakere i samme samling kjente igjen dette mønsteret fra egne erfaringer og fra andres:

“

Det er gjentakende ting jeg har hørt mange ganger. Hvis du sier noe for mye, så gir de [deg] konsekvenser for det.

Det har jeg også hørt fra andre folk, at barnevernet har straffet folk fordi de har klaget.

”

En deltaker ønsket hjelp til å klage på sluttrapporten fra en institusjon som inneholdt feil. Ettervernet lovet å hjelpe, men utsatte det gjentatte ganger. Da deltakeren tok det opp igjen, fikk hen beskjed om at mappen var makulert:

“

Nei, nå har de makulert den mappa, så nå er det for sent å klage

”

En annen deltaker hadde en helt annen erfaring. Hen klagde til statsforvalteren og ble møtt med støtte fra sin egen saksbehandler. Samtidig legger deltakeren til at dette ikke er normen:

“

Saksbehandleren min sa at hun syntes det var bra at man liksom tok tak, og brukte det rettsapparatet man hadde. Og jeg tror kanskje ikke alle saksbehandlere hadde vært sånn. Jeg har hørt at man nesten får hevnaksjon, ikke sant?

”

En deltaker beskriver et kommunalt boligtilbud som opplevdes som svært nyttig. Tilbudet innebar ukentlige møter med en koordinator som hjalp med å finne bolig, sette opp budsjett, lage ukeplan og gradvis bygge selvstendighet. Dette tilbudet ble avsluttet da hen fylte 18 år uten en videre plan:

“

Når man fikk leiligheten så ble jo det ansvar. Så var det sånn kunne jeg lage et budsjett og forholde seg til det. Og liksom skulle nå målet om å bli selvstendig i egen leilighet. Det var jo så fint på en måte å kunne ha noe å forholde seg til.

”

De andre deltakerne i samme samling hadde ikke hørt om dette tilbudet, noe som peker på at ulike tiltak ikke nødvendigvis er tilgjengelige eller kjent for alle unge i samme situasjon. En annen deltaker setter ord på hva som mangler i systemet mer generelt:

Jeg synes de kunne vært flinkere til å faktisk være litt kreative da. Det er ikke alle tiltak som trenger å koste penger. Og ja, tiltak kan koste penger, men hvis det faktisk hjelper vedkommende til å bli selvstendig, om så på en litt lenger horisont, så vil jo det være mer bærekraftig for samfunnet.

Da ettervernet fungerte

Selv om mange beskriver mangler i ettervernet, finnes det også erfaringer der oppfølgingen fungerte godt. Tre deltakere fra samme samling hadde samme saksbehandler i ettervernet, og alle tre beskrev henne med varme. Det som skilte henne ut var ikke faglig kompetanse alene, men at hun viste genuin interesse, var tilgjengelig og møtte dem som mennesker med ressurser:

Hun brenner for det der. For henne så er jeg liksom med noe hun på en måte blir glad av å jobbe med på en måte ikke sant.

Deltakerne forteller om sosiale samlinger i regi av ettervernet, der de møttes, lagde mat, spilte spill og bygget relasjoner til andre i lignende situasjoner.

En annen deltaker beskriver kontrasten i hvordan hjelpen endret seg etter overgangen til ettervernet:

Når jeg var under atten, nektet de å hjelpe meg med å flytte, mens han [i ettervernet] var veldig mottakelig for det og prøvde å finne alle muligheter.

En tredje forteller om å ha gått gjennom hele barnevernet uten at noen egentlig hadde spurt hvem hen var, før hen møtte en person i ettervernet som gjorde nettopp det. Saksbehandleren hadde lest journalen og sa rett ut at han visste at deltakeren slet med å stole på folk, og at han kom til å bruke så lang tid det tok for at hen skulle kjenne seg trygg:

“ Han sa: ‘Okay, men nok om dette. Ta av deg ryggsekken din. Hvem er du?’ Det var ingen andre i systemet som noensinne hadde satt seg ned og brukt tid på meg på den måten. ”

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser at mange opplevde at støtten forsvant raskere enn de var klare for. Manglende informasjon om rettigheter, avslutning av tilbud uten plan, uklart ansvar mellom tjenester og lite forberedelse til voksenlivet bidro til at flere stod alene i en sårbar overgang.

Samtidig viser de gode erfaringene hva som kan gjøre en forskjell. De handler ofte om voksne som ble værende, som kjente ungdommen og som forsøkte å finne løsninger sammen med dem. Overgangen til voksenlivet handler derfor ikke bare om alder, men om hvilken støtte og hvilke relasjoner ungdommen har med seg inn i voksenlivet.

Fellesskap og gjenkjennelse i Ungt nettverk

Dette temaet skiller seg fra de øvrige ved at det ikke først og fremst handler om svikt i systemet, men om noe som oppstår mellom deltakerne under erfaringssamlingene i Ungt Nettverk.

For mange er dette første gang de møter andre som har lignende erfaringer fra barnevernet og oppveksten. Deltakerne beskriver hvordan møtet med andre ga for gjenkjennelse, støtte og en opplevelse av å ikke være alene om det de hadde opplevd.

Erfaringene viser at fellesskap kan ha betydning utover det sosiale. Når ungdom møter andre som forstår uten at de må forklare alt fra begynnelsen, kan det skape rom for å se egne erfaringer på nye måter og oppdage at de har ressurser og erfaringer som har verdi for andre.

Å ikke være alene

For mange av deltakerne har erfaringene fra oppveksten vært noe de har båret på alene over lang tid. Å sitte i en gruppe der alle har en form for gjenkjennelig erfaring handler derfor om mer enn å være sosial. Det handler om å slippe behovet for å forklare, forsvare eller vurdere om historien ens er "verdt" å dele.

En deltaker satte ord på dette mot slutten av en samling:

Det er veldig, veldig fint å sitte her og liksom høre at jeg ikke er alene. Det har vært så vanskelig. Det er alltid å føle meg skikkelig alene. Det jeg har opplevd. Jeg har aldri møtt noen som egentlig liksom har opplevd det samme. Nå sitter jeg her.

Utsagnet illustrerer et sentralt funn: Mange unge med barnevernserfaring mangler ikke nødvendigvis bare tjenester, men også fellesskap med andre som forstår erfaringene deres.

En annen deltaker beskrev hvordan møtet med andre påvirket synet på seg selv:

“

Jeg føler ofte at det jeg har opplevd definerer meg. Men her sitter folk med vanlige erfaringer. Det er liksom ikke den man er på en måte, selv om man har opplevd det.

”

For flere har barnevernserfaringen blitt noe som har preget hvordan de ser på seg selv og hvordan de opplever at andre ser dem. Gjennom samlingene forteller deltakerne om å oppleve et rom der erfaringene fortsatt er en del av historien deres, men ikke hele identiteten. De er ikke først og fremst “barnevernsbarn”, men mennesker med lignende opplevelser, som deler en forståelse for hvordan det kan være.

Denne fellesskapsfølelsen beskrives av deltakerne som noe annet enn det de møter i hjelpeapparatet. Mens mange beskriver å ikke ha blitt sett eller forstått av systemet, forteller de om å bli møtt i Ungt Nettverk av andre som hadde en umiddelbar gjenkjennelse av det de har vært gjennom. Deltakerne lyttet til hverandre, bekreftet hverandres erfaringer og støttet hverandre når vanskelige opplevelser ble delt. Flere uttrykte usikkerhet om egne erfaringer var alvorlige nok, men de andre deltakerne møtte dette med anerkjennelse og støtte.

En deltaker beskriver hva hen ønsker at Ungt Nettverk skal være: et sted der man kan møte noen som forstår, der man kan stille spørsmål, og der nye som kommer inn får vite at de ikke er alene. Hen legger til at det som preget samlingen var empatien deltakeren viste hverandre.

Et hull systemet ikke fyller

Deltakerne forteller at de opplever at systemet investerer i å støtte og forberede vokse som skal ivareta barn, men at det mangler tilsvarende arenaer for barna som faktisk står i situasjonen. Flere beskriver at de aldri har hatt et sted der de kunne møte andre som vet hvordan det er å vokse opp med omsorgssvikt, barnevernskontakt eller plasseringer utenfor hjemmet.

En deltaker setter ord på dette:

“

Fosterforeldrene mine har fått tilbud om flere kurs om å være fosterforeldre, men det har liksom ikke vært noe for meg som fosterbarn å møte andre da. De har fått masse tilbud, mens jeg har ikke fått noe tilbud om det.

”

Gjennom samlingene i Ungt Nettverk kom det tydelig frem at deltakerne hadde fått svært ulike beskjeder og tilbud, til tross for at de formelt hadde de samme rettighetene.

De som hadde bodd på institusjon, de som hadde bodd i fosterhjem og de som hadde hatt hjelpetiltak hjemme, fortalte om vidt forskjellige erfaringer med hva de hadde fått tilbud om, hva de hadde fått vite og hva de aldri hadde hørt om. For mange var det første gang de fikk anledning til å sammenligne erfaringer med andre i lignende situasjoner, og flere oppdaget gjennom samlingene at de hadde hatt krav på hjelp de aldri fikk vite om.

Det som skjer mellom deltakerne

Det mest sentrale i dette temaet er at verdien av Ungt Nettverk ikke først og fremst ligger i spørsmålene som stilles eller temaene som tas opp, men i selve møtet mellom mennesker med lignende erfaringer.

Dette kom frem på flere måter gjennom samlingene. Det skjedde når deltakerne sammen definerte hva de trengte for å føle seg trygge. Det skjedde når de fikk dele det de selv var klare for, uten å måtte forklare eller begrunne hvorfor erfaringene deres var viktige. Og det skjedde i de små øyeblikkene mellom deltakerne, når noen oppdaget at andre hadde kjent på det samme.

En deltaker beskriver hva Ungt Nettverk betyr for hen:

Jeg har snakket mer enn jeg har snakket på veldig lenge. Det er jo ikke noen vi kan snakke med om sånt profesjonelt. Og hvis vi snakker om det med barnevernet, så blir det bare sånn 'vi kommer ingen vei'. Men her er det liksom en tredjepart som ikke er på noen side, og er som en støttearm for oss.

Deltakerne beskriver Ungt Nettverk som noe annet enn en ny tjeneste, men som et fellesskap der de kan møte andre, uten at relasjonen er preget av vedtak, vurderinger eller beslutninger om livet deres.

Oppsummering

Erfaringene i dette temaet viser betydningen av fellesskap basert på delte erfaringer. For mange deltakere var Ungt Nettverk første gang de møtte andre som forstod uten at de måtte forklare alt fra begynnelsen. Samlingene ga rom for gjenkjennelse og støtte, og en opplevelse av at de ikke var alene i erfaringene sine, eller noe de måtte bære alene.

Samtidig peker erfaringene på et gap i det eksisterende tilbudet. Mens voksne rundt barnet ofte får opplæring og støtte, finnes det få arenaer der barn og unge med barnevernserfaring kan møte andre i lignende situasjon. Erfaringene gjennom Ungt Nettverk viser at slike fellesskap ikke bare kan gi støtte, men også bidra til at unge får en annen forståelse av seg selv, ikke som summen av det de har opplevd, men som mennesker med erfaringer, ressurser og noe verdifullt å bidra med.

Deltakernes råd til fremtidens barnevern

På tvers av samlingene kommer deltakerne med tydelige råd om hva de mener må til for å skape et bedre barnevern. Der de øvrige temaene viser hva som kan gå galt når systemet svikter, viser rådene hva deltakerne selv mener kan gjøre en forskjell. Rådene handler ikke først og fremst om flere tiltak eller nye strukturer, men om hvordan barn og unge blir møtt, forstått og involvert. Budskapet er tydelig: barn og unge vil ikke bare bli sett i kriser, men bli kjent over tid, trodd på når de sier ifra og møtt som mennesker med noe å bidra med.

• Gi barn reell informasjon og større innflytelse

Mange av deltakerne forteller at de ikke fikk informasjon om sine rettigheter, om hva barnevernet gjorde eller hvorfor. De peker på at informasjon må gis på en måte barn og unge faktisk forstår, tilpasset alder og situasjon, og at det ikke er nok å informere. Barn og unge må få muligheten til å påvirke beslutninger som gjelder dem. Deltakerne understreker at de kjenner sin egen situasjon og sine egne relasjoner best, og at dette sjeldent ble anerkjent av systemet.

En deltaker sa det slik:

De kan ikke på en måte bare gå rundt og handle som om vi er uvitende små sjeler som ikke forstår hva som foregår rundt oss. Vi kjenner oss selv best. Vi kjenner foreldrene våre best.

• Ufarliggjør kontakten med barnevernet

Flere av deltakerne beskriver at frykten for barnevernet oppstod hjemme, lenge før de selv hadde kontakt med tjenesten. De mener barnevernet må bli mer kjent og mindre fremmed for barn og unge, og at arbeidet med å bygge trygghet må starte tidlig.

En deltaker forteller om å ha opplevd at medelever på barneskolen ikke visste hva barnevernet var da hen selv ble hentet av dem, og peker på at det å snakke mer åpent om barnevernet kan gjøre kontakten mindre skremmende:

Jo mer man snakker om det, jo lettere blir det. Jo tidligere, jo bedre.

• Ansett de rette menneskene

Deltakerne beskriver at kvaliteten på hjelpen de fikk ofte var avhengig av enkeltpersoner. De etterlyser et barnevern der relasjon, respekt og menneskelig forståelse er en grunnleggende del av arbeidet, der rekruttering sikrer at ansatte faktisk er egnet til å jobbe med sårbare barn.

En deltaker sa:

Vi kan ikke ha et system som bare baserer seg på kalde folk.

• Lag planer sammen med barnet, ikke for barnet

Deltakerne trekker frem at konkrete mål og planer kan være verdifulle når de gir ungdommen eierskap over eget liv. Det er avgjørende at planene lages i samarbeid, og ikke over hodet på barnet. En deltaker kom med et konkret forslag:

Jeg ser for meg at det skulle vært et tankekart, at de kan ikke gå videre før de går gjennom barnet som er i midten. Hvis de hadde gjort det på den måten, så tror jeg de hadde klart å opprettholde at barn får nok informasjon, og at de blir samarbeidet med.

• Forstå konsekvensene av egne handlinger

Deltakerne ønsker et barnevern som i større grad reflekterer over hvordan egne beslutninger påvirker barn og unge, både på kort og lang sikt. Flere beskriver at systemet handlet uten å forstå hva konsekvensene ble for dem det gjaldt. En deltaker forteller hvor fort tilliten kan mistes:

De må forstå at ting som de kanskje tenker ikke spiller så veldig stor rolle kan miste tilliten min.

• Tro på barns muligheter

Deltakerne beskriver erfaringer med at lave forventninger fra hjelpeapparatet begrenset mulighetene deres. De etterlyser et system som ser ressurser og potensial, ikke bare risiko og utfordringer. En deltaker beskriver sine opplevelser med saksbehandlere:

For min del har alle saksbehandlerne som har kommet inn liksom forventet at jeg så vidt skal klare å fullføre ungdomsskolen eller videregående."

Avslutning

Fra erfaringskunnskap til endring

Ungt Nettverk Barnevern har vært en arena med hensikt om å samle og formidle erfaringer fra unge som har vokst opp med kontakt med barnevernet. Gjennom syv erfaringssamlinger har 42 ungdommer og unge voksne delt historier om oppvekst, system og voksenlivet.

Erfaringene i rapporten er ulike. Deltakerne har hatt forskjellige oppvekster, ulike former for kontakt med barnevernet og ulike erfaringer med hjelpen de har fått. Samtidig er det flere mønstre som går igjen. Mange beskriver å ikke bli hørt, manglende kontinuitet og relasjoner, lite omsorg og et sterkt fokus på problemer. Flere forteller om avgjørelser som ble tatt uten dem, om dokumentasjon som ikke gjenspeilte deres egen historie, og om overganger der støtten forsvant før de var klare.

På tvers av disse erfaringene finnes det også en tydelig kontrast. De voksne som deltakerne husker best er de som lyttet, tok seg tid, holdt det de lovet, var nysgjerrige på hvem ungdommen var og ble værende. Det var ikke nødvendigvis de som gjorde de største tiltakene, men de som fikk ungdommen til å kjenne at de betydde noe.

Ungdommene etterspør ikke først og fremst et system som gjør mer for dem, men et system som møter dem på en måte som gjør det mulig å ta imot hjelpen. De ønsker informasjon de forstår, reell innflytelse over eget liv, voksne som kjenner dem over tid og hjelp som tar utgangspunkt i hele situasjonen deres. De ønsker å bli sett som mennesker med ressurser, ønsker og fremtidsmuligheter, ikke bare som barn med problemer som skal løses.

Ungt Nettverk har også vist betydningen av å møte andre med lignende erfaringer. For flere var dette første gang de kunne dele erfaringene sine uten å måtte forklare eller forsvare dem. Fellesskapet ga rom for gjenkjennelse og støtte, men også for å se egne erfaringer i et større perspektiv. Det viser at erfaringskunnskap ikke bare handler om hva den enkelte har opplevd, men også om hva som kan oppstå når mennesker får dele kunnskapen sin med hverandre.

En rapport kan dokumentere erfaringer, men den kan ikke alene skape endring. For at erfaringene fra Ungt Nettverk skal få betydning, må de tas videre inn i praksis. De må være en del av samtaler om hvordan tjenester møter barn, hvordan ansatte får opplæring, hvordan tiltak utvikles og hvordan beslutninger tas.

Som en deltaker delte under en samling:

“

Vi kan gi så mye råd som vi bare vil, men det er ikke barna som skal gjøre noe med det. Vi gir råd til de voksne slik at de neste barna slipper å sitte med de samme opplevelsene som oss.

”

Vi håper derfor at rapporten blir brukt, ikke bare lest. Vi håper den kan brukes av fagpersoner som møter barn i hverdagen, av ledere som utvikler tjenester, av utdanningsinstitusjoner som utdanner fremtidens fagpersoner og av beslutningstakere som setter rammene for barnevernet.

Først og fremst håper vi at erfaringene kan bidra til at barn som møter barnevernet i fremtiden, får noe annet enn det mange av deltakerne våre beskriver. At de får informasjon før de må spørre. At de blir hørt før situasjonen blir akutt. At de møter voksne som blir værende. At noen spør hvem de er, hva de ønsker og hva de trenger.

Deltakerne har vært tydelige på hvorfor de valgte å dele erfaringene sine. De ønsker at det de selv har opplevd, skal kunne bidra til at andre barn får det bedre i fremtidens barnevern. Det er nå de voksnes ansvar å sørge for at erfaringene ikke blir liggende i en rapport.

Av Ly for Bufdir
2026

